

† π. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΥ

ΣΚΕΨΟΥ ΤΟ ΣΠΛΑΧΝΟ ΣΟΥ

ἀποσπάσματα
ἀπομαγνητοφωνημένων ὁμιλιῶν

Εὐχαριστιακὴ προσφορά

τῶν ἐκδόσεων «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ»
Σπαρτάκου 6, 566 26 Συκιές
Τηλ.: 2310212659. Φάξ: 2310207340
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011

**Σύντομο βιογραφικό σημείωμα
τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κομνηνείου Στομίου Λαρίσης
π. Ἀθανασίου Μυτιληναίου**

Γεννήθηκε στήν Κηφισιά τῶν Ἀθηνῶν στίς 22 Αὐγούστου τοῦ 1927.

Φοίτησε στό Δημοτικό Σχολεῖο τῆς Κηφισιάς καί στό Γυμνάσιο Ἀμαρουσίου.

Τό 1947 παρακολούθησε μαθήματα καί ἐργαστήρια ραδιοτεχνίτου στό Κέντρο Ἡλεκτρονικῶν σπουδῶν ΡΑΔΙΟ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ στήν Ἀθήνα.

Τό 1950 φοίτησε στήν ἀναγνωρισμένη ἀπό τό κράτος Ραδιοτεχνική Σχολή Ἀθηνῶν, ἀπ' ὅπου πῆρε τό Δίπλωμα τοῦ Ραδιοτεχνίτου.

Τό 1953 ἀπό τήν ἴδια Σχολή πῆρε τό δίπλωμα τοῦ Ραδιοηλεκτρολόγου.

Ἀπό τό 1947-1950 ὑπηρέτησε τήν στρατιωτική του θητεία στήν Ἀεροπορία.

Τό 1960 ἐκάφη μοναχός στήν Ἱερά Μονή Κομνηνείου καί στή συνέχεια εἰσῆλθε στίς τάξεις τοῦ κλήρου.

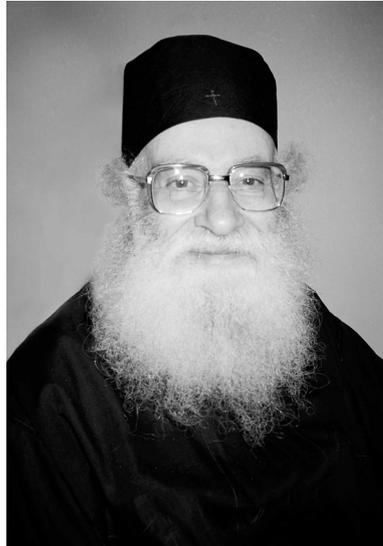
Ἀπό τό 1970 μέχρι καί τήν κοίμησή του, 23-5-2006, διετέλεσε Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κομνηνείου Στομίου Λαρίσης.

Ἡ ποιμαντική καί ἡ κηρυκτική προσφορά του ἤ-

ταν αναντίρρητα και κατά κοινή ομολογία πλουσιώτατη.

Οι μαγνητοφωνημένες ομιλίες του, οι οποίες ακούγονται και εκτός του έλλαδικού χώρου με μεγάλο ενδιαφέρον, από τό 1975 έως τό 2002 ανέρχονται περίπου στις 5.000. Δέν είναι δυνατόν νά υπολογισθοῦν οί ομιλίες τῆς δεκαπενταετίας 1950-1975.

Ἐπί δέκα καί πλέον ἔτη ὡς λαϊκός καί ἐπί σαράντα πέντε ὡς κληρικός ἐκδραπήθηκε κατά κυριολεξίαν στό κήρυγμα τοῦ θείου λόγου καί στήν ἐν γένει ποιμαντική ἐργασία. Στά κηρύγματά του ἀποκαλύπτεται ἡ βαθειά γνώση τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί ἡ ἐρμηνευτική του ἰκανότητα. Ἡ χαρισματική δύναμη τοῦ λόγου του συγκέντρωνε ἕνα πολυπληθέστατο ἀκροατήριο, τό ὁποῖο ὠδηγεῖτο στήν μετάνοια καί στήν ἐπίγνωση τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας.

Ἄντί προλόγου

«Φωνή ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς· Ῥαχήλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσὶν»¹. Κραυγὴ ἀκούστηκε στήν Ραμά, κλάματα καὶ βαρὺς στεναγμὸς· ἡ Ραχήλ κλαίει γιὰ τὰ παιδιά της, καὶ πουθενά δὲν βρίσκει παρηγοριά, γιατί δὲν ὑπάρχουν πιά στή ζωή.

Εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητο ὅτι ὁ λαὸς μας αἰμορραγεῖ καθημερινά, καὶ αὐτὴ ἡ αἰμορραγία, ἐκτός ἀπὸ τίς ἄλλες αἰτίες, ὀφείλεται καὶ στήν μᾶστιγα τῶν ἐκτρώσεων.

Γίναμε ἓνα ἔθνος πού ἀντιλέγει στόν Θεό του καὶ δὲν πείθεται στίς ἐντολές Του. Γίναμε πλέον ἓνας λαὸς σκληρὸς καὶ ἀνάλητος, ἄκαρδος καὶ ἄσπλαγχνος, ἓνας λαὸς τραγικὸς, πού ἐνῶ ἰσχυρίζεται ὅτι ζεῖ, τὴν ἴδια ὥρα αὐτοκτονεῖ.

Ἡ ἀποστασία τοῦ λαοῦ μας, πέρα ἀπὸ ὅ,τι ἄλλο, ἐκδηλώνεται καὶ μέ τὴν ἀποποινικοποίηση τοῦ ἐγκλήματος τῶν ἐκτρώσεων.

Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ δὲν εἴμαστε πιά παιδιά τοῦ Θεοῦ· χάσαμε τὴν υἰοθεσία. Μέ τούς φόνους τῶν ἐκτρώσεων γίναμε παιδιά τοῦ ἀνθρωποκτόνου Διαβόλου. «Πρόσεξε, λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, μὴ σκοτώσεις, γιὰ νὰ μὴ ξεπέσεις ἀπὸ τὴν υἰοθεσία Ἐκείνου πού ζωοποιεῖ καὶ τούς νεκρούς, καὶ γίνεις παιδί ἔργου τοῦ Διαβόλου, τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου».

1. *Ματθ.* 2, 18. Πρβλ. *Ἱερ.* 38, 15.

Τό φονικό μαχαίρι τοῦ Ἡρώδη σήμερα τό κρατᾶνε στά χέρια τους οἱ ἐπίορκοι γιατροί, πού μέ τά ἐκτρωτικά ἐργαλεῖα τους πραγματοποιοῦν τούς ἐκ προμελέτης φόνους.

Τότε πού ὁ Ἡρώδης ἔσφαζε τά νήπια, ἡ Ραχήλ, ἡ πρόγονος τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ, ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα γιά τήν σφαγή τῶν ἀπογόνων της. Σήμερα δέν ὑπάρχει ἴχνος οἴκτου καί λύπης γιά τά ἐκτρωμένα παιδιά, οὔτε ἀπό τούς γονεῖς τους οὔτε ἀπό τήν κοινωνία οὔτε ἀπό τήν πολιτεία, πού μέ τήν ἀνοχή τῆς Ἐκκλησίας ἀποποινικοποιεῖ καί τίς ἐκτρώσεις. Σέ ὅλους αὐτούς βλέπει κανεῖς μιᾶ ἄνευ προηγουμένου ὑποκρισία.

«Τό τραγικό, ἡ τραγική εἰρωνεία, λέγει ὁ μακαριστός Γέροντάς μας π. Ἀθανάσιος, εἶναι ὅτι ὁ εἰκοστός αἰώνας ὀνομάστηκε αἰώνας τοῦ παιδιοῦ καί ταυτόχρονα στόν εἰκοστό αἰῶνα ἡ ἔκτρωση, ὁ φόνος τοῦ παιδιοῦ, ἔχει γίνει ὀλόκληρη ἐπιστήμη καί τεχνική! Αὐτό εἶναι μιᾶ καθαρή ἀνθρώπινη ὑποκρισία».

Στό τεῦχος αὐτό περιέχονται ἀποσπάσματα ὁμιλιῶν τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος, γλωσσικά καί φιλολογικά ἐπεξεργασμένων, πού ἀναφέρονται γενικά στόν φόνο καί εἰδικά στίς ἐκτρώσεις.

Ἡ ἀδελφότητά μας παραχωρεῖ στίς ἐκδόσεις «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΥΨΕΛΗ» τά κείμενα γιά τήν ἔκδοση καί γιά τήν δωρεάν διανομή, πρὸς δόξαν τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ μας καί γιά τήν πνευματική ὠφέλεια τοῦ λαοῦ μας.

Ἡ ἀδελφότητα
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κομνηνείου
Σεπτέμβριος 2011

Ὁ σεβασμός τῆς ζωῆς Μορφές φόνου - Τά αἷτια

Ἐντολή ἑβδομη (9-8-1987)

Ἔχουμε τήν ἑβδομη ἐντολή: «οὐ φονεύσεις»¹, δέν θά σκοτώσεις, μέ κανένα τρόπο δέν θά ἀφαιρέσεις τή ζωή τοῦ συνανθρώπου σου. Ἡ ἐντολή αὐτή, ἀγαπητοί μου, κατά τό βιβλίο τῆς Ἐξόδου εἶναι ὄγδοη· κατά τό Δευτερονόμιο ὅμως εἶναι ἕκτη. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τήν τοποθετεῖ ἑβδομη. Ἀκολουθοῦμε τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ.

Ἦθελα νά δώσω μιᾶ ἐπεξηγήση γιά τόν λόγο πού ὑπάρχει ἐδῶ αὐτή ἡ δυσκολία τῆς σειρᾶς. Βεβαίως τόσο τό βιβλίο Ἐξόδος, ὅσο καί τό βιβλίο Δευτερονόμιο, ἔχουν βγεῖ ἀπό τήν γραφίδα τοῦ νομοθέτου Μωϋσέως. Ὁ Μωϋσῆς εἶναι ἐκεῖνος πού δευτερώνει τήν συγγραφή καί τήν ἐξαγγελία τοῦ Νόμου· γι' αὐτό λέγεται καί Δευτερονόμιο. Ὅμως δείχνει ὅτι δέν ὑπῆρχε ἀπολυτότητα στήν ἔκφραση, διότι θά μπορούσε νά εἶχε πάρει ρητή ἐντολή ἀπό τόν Θεό, ὥστε καί ἡ διατύπωση καί ἡ ἔκφραση νά εἶναι κάτι τό ἀπολύτως παγιωμένο. Κι αὐτό σημαίνει ὅτι οἱ θεοφόροι ἄνθρωποι μποροῦν νά ἀναλύσουν τόν λόγο τοῦ Θεοῦ πάντα θεοπνεύστως. Αὐτό ἔχει πολλή σημασία ἀπό ἐρμηνευτικῆς πλευρᾶς.

1. Ἐξοδ. 20, 15. Δευτ. 5, 17. Ματθ. 5,21. Ρωμ. 13, 9.

Κι ἔρχομαι τώρα στήν ἐντολή: «οὐ φονεύσεις», δέν θά σκοτώσεις. Ἡ ἐντολή αὐτή, ἀγαπητοί μου, ἀναφέρεται στόν σεβασμό τῆς ζωῆς. Ἡ ζωή, ἀπ' ὅλα τά φυσικά δῶρα τοῦ Θεοῦ, εἶναι τό πρῶτο δῶρο. Εἶναι πολύ φυσικό, διότι ἡ ζωή συνιστᾶ τήν ὑπαρξη· κι ἂν ἔχουμε ἄνθρωπο, συνιστᾶ καί τήν αὐτοσυνειδησία τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά δώσει ζωή, νά δημιουργήσει δηλαδή ζωή, ὄχι διά τῆς γεννήσεως, ἀλλά νά κατασκευάσει ζωή, ἔτσι δέν μπορεῖ καί νά ἀφαιρέσει ζωή.

Ἡ ζωή μεταλαμπαδεύεται κατ' ἕναν μυστηριώδη πάντοτε καί ἀνεξιχνίαστο τρόπο· ὅπως ἂν ἔχω ἕνα σβηστό κερί, καί κάποιος ἄλλος ἔχει ἕνα ἀναμμένο κερί, παίρνω τό φῶς ἀπό 'κεῖ. Μεταλαμπαδεύεται λοιπόν ἡ ζωή, μεταδίδεται. Ἄν ἔχω μία διακοπή τῆς ζωῆς, δέν μπορῶ νά προχωρήσω παρακάτω, δέν ἔχω ἀναπαραγωγή ζωῆς. Αὐτό δείχνει ὅτι ἀπόλυτος Κύριος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου εἶναι μόνον ὁ Θεός γι' αὐτό λέει καί ἡ Παλαιά Διαθήκη «Κύριος θανατοῖ καί ζωογονεῖ»², εἶναι ὁ μόνος ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπόλυτος Κύριος τῆς ζωῆς.

Βέβαια ἡ ζωή, ἐξεταζόμενη καί ἀπό ἐπιστημονικῆς πλευρᾶς, ἀποτελεῖ ἕνα ἀνεξήγητο καί ἐρμητικά κλειστό μυστήριο. Ἐγιναν πολλές ἀπόπειρες, καί θεωρήθηκε ὅτι ἂν ἔχουμε κάποιες προϋποθέσεις ὕλης, κάτω ἀπό ὀρισμένες συνθήκες, θά παραγάγουμε τήν ζωή. Εἶναι ὅμως μία ἀπάτη. Ἡ ζωή, ὅπως σᾶς εἶπα προηγουμένως, εἶναι μία φλόγα πού μεταλαμπαδεύεται· δέν παράγεται, δέν μπορεῖ νά παραχθεῖ, δέν εἶναι δυνατόν νά παραχθεῖ, οὔτε ἀκόμη κι ἂν ὑποτεθεῖ ὅτι ἔχουμε μία ὑπεραισιοδοξία πῶς θά μπορούσαμε κάπο-

2. Α' Βασ. 2, 6.

τε νά παραγάγουμε τήν ζωή. Φαίνεται ὅτι εἶναι ἀπό τά ἔρμητικῶς κλειστά μυστήρια ἡ ζωή, ὅπως ἀκριβῶς ἀπό τά ἔρμητικῶς κλειστά μυστήρια εἶναι ἡ φύση τῆς ὕλης.

Ἄλλά ἄς δοῦμε, ἀγαπητοί μου, πῶς μᾶς ἀναλύει τήν ἐντολή αὐτή ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. Λέει: *«Οὐ φονεύσεις, ἵνα μή τῆς υἰοθεσίας ἐκπέσης». Πρόσεξε μήν σκοτώσεις, γιά νά μήν ξεπέσεις ἀπό τήν υἰοθεσία – τίνος; – ἐκείνου πού ζωοποιεῖ καί τούς νεκρούς, καί γίνεις παιδί, ἔργῳ τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου Διαβόλου· γιά νά μή ξεπέσεις ἀπό τήν χάρη τοῦ Θεοῦ, νά μή ξεπέσεις ἀπό τήν υἰοθεσία τοῦ Θεοῦ, καί γίνεις παιδί τοῦ Διαβόλου.*

Πράγματι, ἀγαπητοί μου, ὁ ἀληθινός καί πρῶτος ἀνθρωποκτόνος εἶναι ὁ Διάβολος. Ὅπως τό λέει ὁ Κύριος, *«ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καί ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν»*³. Ὡστε ὁ Διάβολος ἀπό τήν ἀρχή ἦταν ἀνθρωποκτόνος! Πότε ἀπό τήν ἀρχή; Ἀπό τήν ἀρχή τῆς δημιουργίας, τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅταν ὁ Διάβολος εἶδε τήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου, εἶδε τήν ἰδιαίτερη πρόνοια καί φροντίδα τοῦ Θεοῦ γι' αὐτόν, εἶδε ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, εἶδε ὅτι εἶναι λογικός καί ἐλεύθερος – ὅπως ἀκριβῶς καί ὁ Διάβολος ὡς πνεῦμα, ὡς ἄγγελος – φθόνησε, καί μέ κάθε τρόπο προσπάθησε νά σκοτώσει τόν ἄνθρωπο. Καί τόν σκότωσε! Γι' αὐτό εἶναι *«ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος»*.

Τόν σκότωσε διπλᾶ τόν ἄνθρωπο· διπλᾶ τόν σκότωσε! Διότι τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος; Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ψυχή καί σῶμα. Σκότωσε λοιπόν καί τό σῶμα του,

3. *Ἰωάν.* 8, 44.

σκότωσε καί τήν ψυχή του. Πῶς σκοτώνεται ἡ ψυχή; Ὁ θάνατος τῆς ψυχῆς δέν εἶναι παρά ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τόν Θεό, κι ὄχι ἡ ἐκμηδένιση. Βγάλτε ἀπό τό μυαλό σας τήν ἔννοια τῆς ἐκμηδενίσεως δέν ὑπάρχει οὔτε γιά τήν ψυχή οὔτε γιά τό σῶμα, οὔτε γιά ὀλόκληρη τήν δημιουργία, οὔτε γιά ἓνα ἄτομο τῆς ὕλης. Δέν ὑπάρχει ἐκμηδένιση· βγάλτε τη ἀπό τό μυαλό σας! Ἀκόμα καί στή νεκρή ὕλη ἄν ζουλήξω κάτι, θά βγεῖ κάτι ἄλλο. Δηλαδή, σέ κάθε περίπτωση, ἐκμηδένιση δέν ὑπάρχει. Λοιπόν. Τί σημαίνει *ψυχικός θάνατος*; Σημαίνει τόν χωρισμό τῆς ψυχῆς ἀπό τόν Θεό. Αὐτός εἶναι ὁ θάνατος τῆς ψυχῆς. Ἔτσι λοιπόν ὁ Διάβολος ἔκανε τόν ἄνθρωπο ν' ἀμαρτήσῃ, νά παραβεῖ τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, καί νά χωριστεῖ ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν Θεό. Ἀλλά εἶχε πεῖ ὁ Θεός καί εἶχε εἰδοποιήσει: «*Πρόσεξε*» εἶπε στόν Ἀδάμ, «*ἄν ἀμαρτήσεις, θά πεθάνεις*». Καί κατόπιν ἐπῆλθε ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, αὐτό πού λέμε πιά *βιολογικός θάνατος*, καί ἔχουμε πιά τό νεκρό σῶμα. Δηλαδή ὁ Διάβολος σκότωσε τόν ἄνθρωπο διπλᾶ· τόν σκότωσε καί στήν ψυχή, τόν σκότωσε καί στό σῶμα.

Ἔτσι αὐτός ὁ Διάβολος εἶναι ἐκεῖνος πού ἐνέπνευσε τόν φόνο, προκάλεσε τήν διάθεση τοῦ φόνου στόν Κάϊν, γιά νά σκοτώσῃ τόν Ἄβελ. Διότι βλέποντας ὅτι ὁ Ἀδάμ καί ἡ Εὐά πέθαναν ψυχικά, πνευματικά, –πέθαναν δέ τήν στιγμή πού ἀμάρτησαν– δέν ἔμενε παρά νά πεθάνουν καί σωματικά. Ἀλλά ἀντί νά δεῖ αὐτό –καί τό περίμενε ὁ Διάβολος πῶς καί πῶς... καί τό περίμενε γιά νά χαρεῖ!– βλέπει νά γεννιοῦνται δύο παιδιά. Τοῦ ἤρθε συμφορά· αἰσθάνθηκε ὅτι ὁ φθόνος του δέν τελεσφόρησε· καί βάζει τόν ἓναν ἀδελφό νά σκοτώσῃ τόν ἄλλο, ἀκριβῶς γιά νά ὑπάρξῃ θά λέγαμε ἡ ἐξουδετέρωση τοῦ ἀνθρώπινου γένους, καί συ-

νεπῶς καί ἐκεῖνου τοῦ ἀπογόνου τῆς Εὔας –τῆς Θεοτόκου– πού θά ἐρχόταν καί θά τοῦ συνέτριβε τήν κεφαλή⁴.

Καί συνεχίζει ὁ ἅγιος Γρηγόριος –σᾶς διαβάζω σέ ἀπόδοση: *«Ὁ φόνος προέρχεται ἀπό μιά πληγή. Μιά πληγή προέρχεται ἀπό μιά κακομεταχείριση, ἢ ἀπό μιά ὕβρη. Μιά κακομεταχείριση ἀπό μιά ὀργή. Κι ὅλα αὐτά συμβαίνουν στόν ἄλλο, καί ἐμεῖς ἀνταποδίδουμε»*. Γι' αὐτό, ὅπως εἶπε ὁ Χριστός, *«Αὐτόν πού θά σοῦ πάρει τό ἱμάτιο, μήν τόν ἐμποδίσεις νά σοῦ πάρει καί τόν χιτῶνα. Αὐτόν πού σέ χτυπᾷ, μήν τόν χτυπήσεις. Αὐτόν πού σέ βρίζει, μήν τόν βρίσεις. Ἔτσι θά γλιτώσεις ἀπό φονικό, καί ἐσύ καί ὁ ἄλλος. Ἀκόμη, καί θά συγχωρήσεις. Αὐτός πού κακολογεῖ καί κακοποιεῖ θά τιμωρηθεῖ. Αὐτός πού λέει “μωρέ” τόν ἀδελφό του –μωρόν, ἀνόητο δηλαδή· “εἶσαι μωρός”– θά εἶναι ἔνοχος»⁵.*

Τί μορφές φόνου συμπεριλαμβάνει, ἀγαπητοί μου, ἡ ἐντολή *«οὐ φονεύσεις»*;

Ἡ ἐντολή *«οὐ φονεύσεις»*, ὅπως σᾶς εἶπα καί προηγουμένως, ἀναφέρεται σέ ὀλόκληρο τόν ἄνθρωπο. Μήν τό ξεχνᾶμε. Ἔτσι, μπορεῖ κανεῖς νά διαπράξει φόνο στήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου ἢ νά διαπράξει φόνο στό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Τό δυστύχημα εἶναι ὅτι ὅταν ἐπιτελέσει ὁ ἄνθρωπος φόνο στήν ψυχή τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου, ὁ νόμος ὁ ἀνθρώπινος δέν τόν πιάνει· ὅταν ἐπιτελέσει φόνο τοῦ σώματος, τότε τόν πιάνει ὁ νόμος ὁ ἀνθρώπινος. Ὡστόσο, μέ τήν διάκριση πού κάνουμε τώρα, ὅτι φονεύεται ὀλόκληρος ὁ ἄνθρωπος,

4. Γέν. 3, 15.

5. Ματθ. 5, 21-22. 5, 40. Λουκ. 6, 29.

ψυχή και σῶμα, δίνεται ένα πολύ μεγάλο πλάτος στήν εντολή.

Ἄς δοῦμε πῶς μπορούμε νά καταλάβουμε τόν φόνο ὡς πρός τό σῶμα.

Πρῶτα-πρῶτα, εἶναι αὐτό πού ὀνομάζουμε *φόνο*, εἶναι δηλαδή ἡ ἄμεση ἀφαίρεση τῆς ζωῆς. Μπορεῖ αὐτό νά γίνει ἢ ἀπό ὑπολογισμό, δηλαδή ἐκούσια, ἢ ἀκούσια. Μπορεῖ νά γίνει ἕνα δυστύχημα, ἕνα αὐτοκινητιστικό δυστύχημα, ὅπουδήποτε, καί νά σκοτώσουμε ἕναν ἄνθρωπο, νά γίνουμε φονεῖς, ἀλλά χωρίς νά τό θέλουμε. Εἴτε λοιπόν ἐκούσια εἴτε ἀκούσια, τό θέμα εἶναι ὅτι ἔχουμε ἄμεση ἀφαίρεση τῆς ζωῆς τοῦ ἄλλου.

Δεύτερον, εἶναι ἡ αὐτοκτονία· ὅταν ὁ ἄνθρωπος φονεύει τόν ἴδιο του τόν ἑαυτό. Εἶναι πολύ βαρύνον ἀμάρτημα, ἀγαπητοί μου, ἡ αὐτοκτονία· διότι ὁ μὲν φόνος δίνει περιθώρια στόν φονέα νά μετανοήσει –καί δέν εἶναι καθόλου σπάνιο φονεῖς νά ἔχουν μετανοήσει– ἀλλά αὐτός πού αὐτοκτονεῖ δέν ἔχει περιθώρια νά μετανοήσει. Διότι πρῶτα πρέπει νά κάνουμε τήν κακή πράξη καί μετά πρέπει νά μετανοήσουμε· ἀλλά στήν αὐτοκτονία δέν ὑπάρχουν τέτοια περιθώρια, διότι κάνοντας τήν τελική πράξη φύγαμε ἀπό τήν παρούσα ζωή· ἄρα δέν ἔχουμε τήν δυνατότητα νά μετανοήσουμε. Ἔτσι αὐτός πού αὐτοκτονεῖ φεύγει μέ τό βαρύνον ἀμάρτημα τοῦ φόνου τοῦ σώματός του, τῆς ὑπάρξεώς του.

Τρίτον, ἔχουμε τήν ἔκτρωση. Ἡ ἔκτρωση εἶναι φόνος εἶναι φόνος ἐκ προμελέτης. Μπορεῖ βεβαίως νά ἔχουμε καί τόν φόνο ἐδῶ τόν ἀκούσιο, ὅπως εἶναι ἡ ἀποβολή τοῦ ἐμβρύου. Νά ὀδύρεται ἡ μητέρα –πού ἐν πάσῃ περιπτώσει μπορεῖ κάποτε καί νά φταίει, μπορεῖ καί νά μή φταίει· αὐτό ἐξετάζεται– ἀλλά ἡ ἔκτρωση

δέν είναι παρά ο θεληματικός φόνος του έμβρύου. Και τό τραγικό, ή *τραγική είρωνεία* θά έλεγα, είναι ότι ο είκοστός αιώνας ονομάστηκε *αίώνας του παιδιού*... καί ταυτόχρονα στόν είκοστό αιώνα ή έκτρωση, ο φόνος του παιδιού, έχει γίνει ολόκληρη έπιστήμη καί τεχνική! Αυτό είναι μία καθαρή ανθρώπινη ύποκρισία.

Τέταρτον, έχουμε τήν εϋθανασία. Όπως θά γνωρίζετε, είναι πολύ επίκαιρο θέμα αυτό. *Εϋθανασία* σημαίνει ότι εκείνος πού θεωρείται ανίατα άρρωστος κάποτε ζητάει ο ίδιος νά τον φονεύσουν (όποτε είναι υπεύθυνος καί αυτός, γιατί δέν μπορούμε νά ποϋμε ότι πρώτα θά ζητήσει συγγνώμη, μετά θά πάει νά εξομολογηθεί, κι έπειτα θά πει «*τάρα σκοτώστε με*»!... συνεπώς είναι στην κατηγορία του αυτοκτονούντος εκείνος πού ζητάει τήν εϋθανασία) ή δέν γνωρίζει ο ανίατα άρρωστος τό θέμα αυτό, αλλά προβαίνουν σέ εϋθανασία οί συγγενείς μέ τον γιατρό· κάνουν ένα κάτι, μία ένεση ή ό,τι άλλο, καί τελικά φονεύουν τον άνθρωπο.

Αυτό είναι φοβερό! Διότι, αγαπητοί μου, αν ξέρω ότι σήμερα υπάρχουν κλέφτες καί δολοφόνοι, κλειδώνω τίς πόρτες μου καί τά παράθυρά μου, κλειδώνω διπλά καί τριπλά, καί φυλάγομαι μέσα στό σπίτι μου. Αν υποτεθεί όμως ότι τήν εϋθανασία θά μου τήν προκαλέσει ο γιατρός πού μέ παρακολουθεί καί μέ θεραπεύει, ότι θά τήν προκαλέσει τήν εϋθανασία τό παιδί μου, ο άνδρας μου, ή γυναίκα μου, δηλαδή οί οικείοι μου προκαλέσουν τήν εϋθανασία, τότε πώς μπορώ νά φυλαχτώ; Αυτό πιά θά είναι ένας άληθινός τρόμος τών ανιάτως άσθενούντων, αλλά καί τών ήλικιωμένων ανθρώπων! Και μία μέρα –είναι παρά πολύ κοντά αυτό για πάρα-πάρα πολλούς λόγους– όταν οί ήλικιωμέ-

νοι πηγαίνουν στά νοσοκομεία, θά τούς γίνεται πολύ ώραία ή εὐθανασία· θά προκαλεῖται ὁ θάνατος μέ τόν τρόπο αὐτό. Ὅποτε ὁ ἠλικιωμένος πιά θά λέει: «Δέν τολμῶ νά πάω στό νοσοκομεῖο, δέν θέλω· ἄστε με νά πεθάνω ἐδῶ»· ἢ ἀκόμη, ἄν φοβᾶται τούς συγγενεῖς του –δέν ξέρω... τί νά φανταστῶ!– μπορεί νά πάει σ' ἓνα δωμάτιο ξενοδοχείου καί νά πεῖ: «Ὅσο ζήσω θά μείνω ἐδῶ, κι ὅ,τι γίνεται. Ἄν πάω σέ νοσοκομεῖο, θά μέ σκοτώσουν μέ τόν τρόπο αὐτό. Πλέον ὁ γιατρός εἶναι κίνδυνός μου, οἱ συγγενεῖς εἶναι κίνδυνός μου, αὐτή ἢ ἴδια ἢ πολιτεία εἶναι κίνδυνός μου!». Ἀντιλαμβάνεστε, ἀγαπητοί μου, ποῦ βρισκόμαστε;

Ἄκόμη, πέμπτον, εἶναι ὁ πόλεμος. Ὁ πόλεμος! Στόν πόλεμο κανεῖς σκοτώνει· γίνεται καί ἐκεῖ ὁ φόνος. Θά μοῦ πεῖτε: «Μπορεῖ νά δικαιολογεῖται ὁ φόνος αὐτός;». Ναί, ἀλλά δέν σημαίνει ὅτι δέν πρέπει νά ἐξομολογηθεῖς, ἐάν γνωρίζεις ὅτι σκότωσες. Ὅπως ἀκόμη, ὅπως λέει ὁ μέγας Βασίλειος, ἐάν θέλεις νά γίνεις ἱερέας καί γνωρίζεις ὅτι σκότωσες στόν πόλεμο, δέν μπορείς νά γίνεις ἱερέας· εἶναι *κόλυμα*.

Ἔχουμε ὅμως καί μιᾶ ἄλλη περίπτωση, ἕκτη: τόν ἔμμεσο φόνο. Τί νομίζετε πῶς εἶναι τό τσιγάρο; Σκοτώνει τόν ἄνθρωπο· τοῦ ἀφαιρεῖ χρόνια ζωῆς. Ἀφοῦ λοιπόν τοῦ ἀφαιρεῖ χρόνια ζωῆς, κι αὐτό δέν εἶναι ἕνα στοιχεῖο φόνου; Τά ναρκωτικά ἐπίσης τί νομίζετε ὅτι εἶναι; Ὅταν πάρεις ὑπερβολική δόση, δέν πεθαίνεις; Δέν εἶναι καί αὐτό μία αὐτοκτονία, ἔστω κι ἄν δέν ἤθελες νά αὐτοκτονήσεις; Ἀλλά καί τό ὅτι τά χρόνια τῆς ζωῆς σου λιγοστεύουν, αὐτό δέν εἶναι μέσα στήν ἐντολή «οὐ φονεύσεις»;

Κατόπιν, ἔβδομο, εἶναι καί ἡ νοθεία. Ἐκεῖνοι πού νοθεύουν τά φάρμακα ἢ τά τρόφιμα, καί ἔτσι παθαίνουν ζημιά οἱ ἄνθρωποι στόν ὀργανισμό τους εἶναι ἔ-

νοχοι φόνου. Δέν θυμᾶστε πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, ὅταν κάποιοι στὴν Ἰσπανία νόθευσαν τὸ λάδι γιὰ νὰ ἔχουνε κάποιο διάφορο, κάποιο κέρδος, καὶ πέθαναν πολλοὶ ἄνθρωποι τρώγοντας τὸ λάδι στό φαγητό τους; Φοβερό πρᾶγμα αὐτό!

Ἀκόμη, ὄγδοον, εἶναι οἱ μολυσμένες ἢ οἱ ἀλλοιωμένες τροφές πού προσφέρονται, καὶ μπορεῖ νὰ πάθουν κακό ἢ νὰ πάθουν ζημία στὴν ὑγεία τους οἱ ἄνθρωποι ἢ καὶ νὰ πεθάνουν. Ὅσο γιὰ τὸ μολυσμένο περιβάλλον, αὐτό πιά εἶναι μία εὐθύνη ὁμαδική, μέ τὰ ἐργοστάσια, μέ τὰ καυσαέρια, ὅλα αὐτά, πού ἐλαττώνουν τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι ἀκόμη καὶ ἡ ὑπερκόπωση, ἕνατον, καὶ ἡ σωματική καὶ ἡ πνευματική· ὅταν κανεὶς κουράζεται ὑπερβολικά, καὶ μπορεῖ νὰ φθάσει νὰ πεθάνει.

Ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ γαστριμαργία, δέκατον· πού μπορεῖ κανεὶς νὰ πεθάνει ὅταν φάει ὑπερβολικά· ἢ ὅταν τρώγει κατὰ τρόπο τέτοιον πού λιγοστεύει τὴ ζωὴ του. Λέγεται ὅτι τὸ μαχαιροπήρουνο, δηλαδή ἡ γαστριμαργία, σκοτώνει περισσότερους ἀπ' ὅσους σκοτώνει ἓνας παγκόσμιος πόλεμος!

Ἀκόμη εἶναι καὶ τὰ σπόρ, ἑνδέκατον, μέ τὰ ὁποῖα σπόρ ἐπιδιώκεται τὸ ρεκόρ· καὶ γίνεται μία ὑπερένταση τοῦ ὄργανισμοῦ, μέ κίνδυνο νὰ σπάσει ὁ ἄνθρωπος καὶ νὰ πεθάνει ἢ νὰ λιγοστεύει ἡ ζωὴ του.

Ἀκόμα καὶ ἡ μόδα, ἀγαπητοί μου, πού μέ τὰ καλλυντικά καὶ τὸ ἀδυνάτισμα ζητάει πράγματα τὰ ὁποῖα τελικά ἀποβαίνουν σέ ζημία τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπου.

Μία πολὺ γνωστή μου κυρία πῆγε στό κομμωτήριο, ἔφτιαξε τὰ μαλλιά της, καὶ γύρισε σπίτι της καὶ ἔβαλε τηγάνι γιὰ νὰ τηγανίσει κάτι. Ἀλλά, εἶναι γνωστό, στά κομμωτήρια βάζουν στό κεφάλι δηλητήρια γιὰ νὰ φτιάξουν τὰ κατσαρά μαλλιά ἢ ὅ,τι ἄλλο, καὶ

τό δηλητήριο αυτό –δέν ξέρω πῶς· ἴσως ἔπεσε περισσότερο– πέρασε ἀπό τήν ἐπιδερμίδα στόν ἐγκέφαλο. Ἀγαπητοί μου, ἐκεῖ πού τηγάνιζε τά ψάρια, ἔπεσε νεκρή. Ἦταν ἀπό τό φάρμακο πού πρὶν ἀπό λίγη ὥρα εἶχε βάλει στό κεφάλι της γιά νά φτιάξει τά μαλλιά της!

Ἔχουμε ὁμως καί τόν θάνατο τῆς ψυχῆς· ἐδῶ εἶναι γενικῶς τά πάθη. Τά πάθη δέν σκοτώνουν μόνο τόν ἄλλο ἄνθρωπο, ἀλλά καί ἐκεῖνον πού φέρει τά πάθη. Ἡ ὀργή σκοτώνει τόν ἄλλο, ἀλλά σκοτώνει καί ἐκεῖνον πού ἔχει τήν ὀργή· διότι ἕνας ἄνθρωπος πού ὀργίζεται δέν εἶναι δυνατόν ποτέ νά ἔχει μία καλή ὑγεία. Ἀκόμη, ὅταν κυριαρχεῖται κανεῖς ἀπό τό πάθος τοῦ φθόνου, τοῦ μίσους, τῆς μνησικακίας, μπορεῖ νά σκοτώσει, ἀλλά προπαντός καί νά σκοτωθεῖ. Ὁ ἄνθρωπος ὁ φθονερός, ἀγαπητοί μου, εἶναι φοβερό πρᾶγμα. Λέμε ἕναν ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος εἶναι φθονερός καί εἶναι κίτρινος, καί τοῦ λέμε: «*Ἄ, κιτρινιάρη... σ' ἔφαγε ἡ ζήλια!*». Τό λέμε αὐτό· γιατί ἔχουμε διαπιστώσει ὅτι τά πάθη αὐτά σκοτώνουν τόν φορέα τους.

Ἀκόμα εἶναι καί ἡ συκοφαντία, πού μπορεῖ νά σκοτώσει τήν ἀνθρώπινη ψυχή. Νά πεῖ κανεῖς κάτι γιά ἕναν ἄλλο, καί αὐτό νά τοῦ σκοτώσει τήν τιμή του καί τήν ὑπόληψή του.

Ἀλλά εἶναι καί τά σκάνδαλα, καί τά ἠθικά καί τά σκάνδαλα τῆς πίστεως. Ὁ Κύριος εἶπε: «*ὅς δ' ἂν σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῆ μύλος ὀνικός εἰς τόν τράχηλον αὐτοῦ καί καταποντισθῆ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης*»⁶. Δηλαδή: *αὐτός πού σκανδαλίζει ἔστω ἕναν ἀπλό ἄνθρωπο πού πιστεύει στ' ὄνομά μου,*

6. *Ματθ.* 18, 6.

συμφέρει νά αυτοκτονήσει, διότι ἡ τιμωρία του θά εἶναι μικρότερη. Καλύτερα νά βάλει μυλόπετρα στόν λαιμό του καί νά φουντάρει στή θάλασσα, λέει, παρά νά σκανδαλίσει καί σκοτώσει τήν ψυχή ἑνός ἀνθρώπου!...

Θά μέ ρωτήσετε: «Πῶς σκοτώνεται ἡ ψυχή ἑνός ἀνθρώπου;».

Συγκεκριμένα, αὐτό πού εἶπε ὁ Κύριος: ὅταν κάποιος πεῖ ἐναντίον τῆς θεανθρώπινης φύσεως τοῦ Χριστοῦ, καί τόν ἄλλο τόν σκανδαλίσει καί τόν βγάλει ἀπό τόν χῶρο τῆς Πίστεως, ἢ τόν σκανδαλίσει μέ ἠθικό τρόπο, δηλαδή τόν ρίξει στήν ἁμαρτία, στήν ἀνηθικότητα ἢ σέ ὅ,τι ἄλλο. Εἶναι ἀκόμη τά ἀθεϊστικά βιβλία καί τά πορνικά βιβλία, ἀγαπητοί μου· τά μέν σκοτώνουν τήν ψυχή ὡς πρός τήν ἀπιστία, τά δέ ὡς πρός τήν ἁμαρτία. Καί τέλος εἶναι ὁ κινηματογράφος, εἶναι τό θέατρο, εἶναι ἡ τηλεόραση. Ὅλα αὐτά εἶναι ψυχοκτόνα· ψυχοκτόνα πράγματα! σκοτώνουν τήν ἀνθρώπινη ψυχή! Καί ἐκεῖνοι πού τά παρασκευάζουν γιά τήν ἀνθρωπότητα, αὐτοί εἶναι φονιάδες τῶν ἀνθρώπων ψυχῶν.

Ἄν καταλάβουμε, τά αἷτια τοῦ φόνου εἶναι: πρῶτα τό κακῶς νοούμενο συμφέρον καί μετά ὁ θυμός· αὐτά τά δύο. Προσέξτε: τό κακῶς νοούμενο συμφέρον! θέλετε μέ τή νοθεία, θέλετε μέ τήν πώληση καί διάδοση ἀθεϊστικῶν ἢ πορνικῶν βιβλίων, θέλετε μέ τήν διοχέτευση βρώμικων πραγμάτων, ἐκπομπῶν, μέσω τῆς τηλεόρασεως καί τοῦ ραδιοφώνου; Σέ ὅλα αὐτά κυριαρχεῖ τό συμφέρον. Εἴτε ἀτομικό εἴτε ὁμαδικό, πάντως τό συμφέρον! Ἄν ξέρατε, ἀγαπητοί μου, αὐτό τό συμφέρον, τό κακῶς νοούμενο συμφέρον, πόσο συντελεῖ στόν φόνο ψυχῶν καί σωμάτων!...

Ἀλλά εἶναι καί ὁ θυμός, ἡ ὀργή. «Ἐάν μπορεῖς,

λέει ὁ ἅγιος Πατήρ, ὁ ἅγιος Γρηγόριος, *ἐάν μπορεῖς νά ξεριζώσεις τό κακό “πρό ριζῶν”, ἀπό τή ρίζα, ἀφοῦ ἔχεις τήν ἀρετή τῆς πραότητος. Ἀφοῦ ἔχεις τήν ἀρετή τῆς πραότητος, εἶσαι εὐτυχής. Ἐάν δέν μπορεῖς νά μείνεις ἀόργητος, χωρίς ὀργή, τότε νά ἔχεις αὐτομεμψία καί νά μετανοεῖς ἀπέναντι στόν Θεό καί στόν πλησίον σου πού τόν κακοποίησες. Γιατί αὐτός πού μετανοεῖ στήν ἀρχή τοῦ κακοῦ, δέν φθάνει στήν ὀλοκλήρωση τοῦ κακοῦ». Μόλις θυμώσω καί μετανοήσω, τότε δέν ὀλοκληρώνω τό κακό, διότι τό τέλος, τό ἄλλο ἄκρο τοῦ θυμοῦ, πιθανότατα εἶναι ὁ φόνος.*

Ὁ Κύριος, ἀγαπητοί μου, εἶπε: *«Ἐγώ δέ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει»⁷. Ἐάν χωρίς λόγο, λέει, ὀργίζεται κανεῖς ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του, τότε εἶναι ἔνοχος στήν Κρίση. Ἐνοχος! Πότε; Ὅταν ὀργίζεται. Διότι ὁ Κύριος, ὅπως τήν ἐπιθυμία τήν θεωρεῖ τήν αἰτία τῆς μοιχείας καί θεωρεῖ κάποιον μοιχό ἐάν ἐπιθύμησε ἀνήθικα, ἔτσι ὡς αἰτία τοῦ φόνου θεωρεῖ τήν ὀργή. Γι' αὐτό, γιά νά σώσει τόν ἄνθρωπο νά μήν φθάσει σ' αὐτές τίς ἀκραῖες καταστάσεις λέει: «Δέν θά ὀργισθεῖς». «Ἀκούσατε, λέει, τόν παλιό καιρό, τόν ἀρχαῖο καιρό, οὐ φονεύσεις· ἐγώ σᾶς λέω δέν πρέπει νά ὀργισθεῖς, διότι ἡ ὀργή εἶναι ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ, ἡ αἰτία τοῦ φόνου».*

Ὅπως ἀντιλαμβανόμαστε, ἀγαπητοί μου, ὅλοι εἴμαστε ἔνοχοι ἀπέναντι στήν ἐντολή «οὐ φονεύσεις». Δέν βρήκατε πουθενά τόν ἑαυτό σας σέ ὅσα εἶπαμε; Ἐγώ τόν ἔχω βρεῖ· σέ πολλά σημεῖα. Ποῦ εἶναι ἐκεῖνοι πού λένε *«Δέν ἔκλεψα! Δέν σκότωσα!»*; Γιά ψάξε νά

7. *Ματθ. 5, 22.*

δεῖς τί σκότωσες, καί κατόπιν νά λές «*Δέν ἔκλεψα!*» καί «*Δέν σκότωσα!*».

Ὅταν θά μιλήσουμε γιά τήν κλοπή, θά δοῦμε ὅτι οἱ πρῶτοι κλέφτες δέν εἶναι τά χέρια, ἀλλά εἶναι τά μάτια. Κατά τόν ἅγιο Νικόδημο τόν Ἄγιορείτη, αὐτά κλέβουν, μέ κάποια ἀόρατα χέρια βασκαίνουν, φθο- νοῦν, γιατί τά θέλουν δικά τους. Αὐτά κλέβουν πρῶτα. Μή λέμε λοιπόν, ἀγαπητοί μου, «*Δέν ἔκλεψα! Δέν σκότωσα!*»· εἶναι πολύ ρηχό.

Ὅταν δοῦμε τά πράγματα ἔτσι, τότε ἄς φροντίζου- με γιά τό καλῶς νοούμενο συμφέρον μας καί γιά τήν ἀοργισία, ὥστε νά μήν βρεθοῦμε ἔνοχοι φόνου ἀπέναν- τι στόν Θεό, πού κάποτε θά δώσουμε λόγο γιά τίς πράξεις μας.

*Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθανάσιος Μυτιληναῖος
(1927-2006)*

**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΟΜΙΛΙΕΣ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΥ**

1. Από τήν 19η όμιλία στήν Άποκάλυψη, 29-3-1981

.....”Έτσι, ανοίγουμε διάπλατα τίς πόρτες καί δε-
χόμαστε τούς άνθρωπούς όπως εΐναι. Εΐμαστε έτοιμοι
νά κάνουμε κάθε άβαρία, μά κάθε άβαρία, άκόμη καί
νά άμνηστεύσουμε τήν πορνεία –τό ξανατονίζω: νά ά-
μνηστεύσουμε καί τήν πορνεία!– καί πολλά άλλα νά
άμνηστεύσουμε, άρκεΐ νά παρουσιάσουμε στούς άν-
θρώπουσ μας ότι κατανοοΰμε δΐθθεν τόν κόσμο –άκοΰ-
στε: *κατανοοΰμε τόν κόσμο...!*– καί ότι θά πρέπει μέ
κάθε τρόπο νά τόν βοηθήσουμε, κάνοντας στραβά μά-
τια σ’ εκείνα πού έχει! ”Έτσι, θά δεχθοΰμε σιωπηρά
καί τήν έκτρωση, καί άλλα πράγματα... Καί πολλά
άλλα πράγματα!

Μή νομΐζετε, άγαπητοΐ μου, πός εΐναι οΰτοπιστι-
κά αυτά πού σΐς λέω· αυτά γίνονται σήμερα! ”Αν ξέ-
ρατε πός σκεφτόμαστε... ”Αν ξέρατε πός σκέπτονται
τά μυαλά τών κληρικῶν... ”Αν ξέρατε πός σκέπτονται
σήμερα οΐ ποιμένες...! Καί δέν μιλάω γιά τούς εΰρω-
παΐουσ ποιμένες του Προτεσταντικού καί του Ρωμαιο-
καθολικού κόσμου –ώ, εκεί ύπάρχει... «*φριξον, ή-
λιε*»!– αλλά μιλάω γιά μάς! Γιά μάς!... ”Αν ξέρατε πός
σκεπτόμαστε σήμερα...! ”Έτσι, νά εΐχαμε λιγάκι άνε-
ση, καί νά μπορούσαμε νά πετάξουμε μερικά *ταμπού*,

ὅπως λέμε, ἂν ξέρατε τί ἀποκαλύψεις θά εἶχαμε... καί τί πράγματα θά λέγαμε στὸν κόσμο...!

2. Ἀπὸ τὴν 89ῃ ὁμιλία στὴν Ἀποκάλυψη, 11-12-1983.

.....Οἱ φονεῖς: «*τοῖς δέ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι... τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θεῖῳ, ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος*»¹. Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ «φονεῖς».

Εἶναι οἱ πάσης φύσεως καὶ μορφῆς φονιάδες.

Πρῶτα-πρῶτα, εἶναι οἱ κοινοὶ δολοφόνοι: εἶναι αὐτοὶ πού σκοτώνουν τὸν ἄλλο ἄνθρωπο, οἱ κοινοὶ δολοφόνοι, οἱ κοινοὶ ἐγκληματίες.

Δεύτερον, εἶναι ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ λυμεῶνες, οἱ καταστροφεῖς τῆς εἰρήνης, πού δημιουργοῦν ἐμπόλεμες καταστάσεις.

Τρίτον, εἶναι ἐκεῖνοι πού σκοτώνουν τὸν ἑαυτό τους, πού αὐτοκτονοῦν.

Τέταρτον, εἶναι αὐτοὶ πού καταστρέφουν τὴν ὑγεία τῶν ἀνθρώπων γιὰ νά κερδίσουν χρήματα, εἴτε ἔμμεσα εἴτε ἄμεσα, καὶ πεθαίνουν οἱ ἄνθρωποι γρήγορα: εἶναι αὐτοὶ δηλαδή πού ἔχουν μπροστά στά μάτια τους τὸ κέρδος, καὶ δέν λογαριάζουν τὴν ὑγεία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Καὶ συντομεύεται ἡ ζωὴ τῶν συνανθρώπων τους, μόνο καὶ μόνο γιὰ νά βάλουν αὐτοὶ στὴν τσέπη τους χρήματα!

Καὶ πέμπτον, εἶναι ὅλοι ἐκεῖνοι πού προβαίνουν σὲ ἐκτρώσεις τῶν ἐμβρύων.

Βέβαια ὅλες αὐτές οἱ κατηγορίες πού σᾶς εἶπα τώρα δέν εἶναι τῆς ἴδιας βαρύτητος. Θά μέ ρωτήσετε:

1. Ἀποκ. 21, 8.

«Θά καταδικασθοῦν καί οἱ ἀπλοῖ δολοφόνοι;». Φυσικά καί αὐτοί· γιατί ὄχι; Καί θά μοῦ τό ρωτήσετε αὐτό ἐπειδή σήμερα φθάσαμε νά ἐκθειάζουμε τούς δράκους καί νά λέμε: «Ζήτω ὁ δράκος!» Βεβαίως, ἅμα ρωτήσετε ὅλους αὐτούς γιατί σκότωσαν, ἔχουνε τούς λόγους τους καί τίς δικαιολογίες τους καί τίς ἀπόψεις τους. Ἰδίως γιά τήν τελευταία περίπτωση, κάποιιο ἴσως μοῦ ποῦν: «Γιατί εἶναι φόνος ἢ ἔκτρωση;». Διότι, ἀπλούστατα, ἡ ἔκτρωση εἶναι φόνος! Διότι ἅμα σύλληψις, ἅμα ἄνθρωπος! Πῶς θές νά δεῖς, ἀγαπητέ, τόν ἄνθρωπο; νά τόν δεῖς ἔτοιμο, μέ πλήρη ἀνάπτυξη, πού θά σοῦ πεῖ «Καλημέρα, μαμά!» καί «Καλημέρα, μπαμπά!»;... Μόνο τότε θά εἶναι ἄνθρωπος;... Ὅταν ἤδη φτιάχνηται, κτίζεται, δομεῖται, μέσα στά σπλάχνα τῆς μάνας του ὁ ἀναπτυσσόμενος ἄνθρωπος, αὐτός δέν εἶναι ἄνθρωπος; Εἶναι ὀλόκληρος! Εἶναι πλήρης ἄνθρωπος! Πλήρης! Μέ τήν διαφορά πῶς ἡ πληρότητά του δέν φαίνεται ἀκόμη. Ἀλλά εἶναι πλήρης ἄνθρωπος. Τό μόνο πού θά πάρει στή συνέχεια εἶναι ἡ τροφή, γιά νά ξεδιπλωθεῖ. Κατά τά ἄλλα, δυνάμει, εἶναι πλήρης-πλήρης-πλήρης ἄνθρωπος! Γι' αὐτό λέμε: ἅμα σύλληψις, ἅμα ἄνθρωπος· ἀπό τήν στιγμή πού συλλαμβάνεται ἕνας ἄνθρωπος στά σπλάχνα μιᾶς γυναίκας, εἶναι ἄνθρωπος. Ἀπό τήν στιγμή ἐκείνη!

Ἔτσι λοιπόν θά μπορούσαμε νά ποῦμε μέ σιγουριά, ἀγαπητοί μου, ὅτι καί οἱ ἐκτρώσεις εἶναι φόνος.

3. Ἀπό τήν 93η ὁμιλία στήν Ἀποκάλυψη, 22-1-1984

«Καί οὐ μή εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινόν καί ὁ ποιῶν βδέλυγμα καί ψεῦδος, εἰ μή οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου»²... Πάντως ὅλοι αὐτοί δέν θά ἔχουν θέση μέσα στήν «ἀγία πόλη», γιατί δέν εἶναι γραμμένοι στό «βιβλίον τῆς ζωῆς». Θά σᾶς ὑπενθυμίσω καί πάλι ἐκεῖνο πού λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Δέν πειράζει ἂν σᾶς τό ἔχω πεῖ καί δέκα φορές· ἐδῶ οἱ ὁμιλίες μας δέν ἔχουν παρά ἕναν χαρακτήρα μαθητείας· πολλές φορές τό ἔχω πεῖ αὐτό. Ἄν ἐπικαλεῖσθε ὅτι ἡ πολιτεία ἔτσι θεσπίζει τά πράγματα, ἢ ἂν ἐπικαλεῖσθε –λυποῦμαι γι' αὐτό πού θά πῶ– ὅτι καί ἡ Ἐκκλησία μερικά πράγματα τά παραδέχεται, θά σᾶς ἀπαντοῦσα μ' αὐτό πού λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Δέν θά κριθεῖς μέ τούς νόμους τῆς πολιτείας, ἀλλά μέ τό Εὐαγγέλιο»³.

Στήν ἐποχή του βέβαια ἴσως ἀκόμη δέν εἶχαν ἀρχίσει κάποιες παραχωρήσεις, πού μπῆκαν σιγά-σιγά μέσα στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας· ὅπως ἐπί παραδείγματι ὁ δεύτερος γάμος ἀπό διαζύγιο, καί ὅ,τι ἄλλο... Ἀκοῦστε με: καί ὅ,τι ἄλλο!... Αὐτά μπῆκαν σιγά-σιγά, ἀγαπητοί μου, καί ἡ Ἐκκλησία σέ κάποια ἐποχή τά δέχθηκε, βρισκόμενη κάτω ἀπό πίεση.

Αὐτή τή στιγμή, ἐπί παραδείγματι, καθορίζεται ἀπό τήν πολιτεία ὅτι τό ἔμβρυο ἕως τριῶν μηνῶν, ἐπει-

2. Ἀποκ. 21, 27.

3. Ἰωάννης Χρυσόστομος, *Εἰς τό γυνή δέδεται νόμῳ*, MPG 51.221.57-222.6. «Τί γάρ ἐροῦμεν τότε τῷ μέλλοντι κρίνειν ἡμᾶς, ὅταν τόν νόμον παρενεγκῶν εἰς μέσον καί ἀναγνοῦς εἴποι... Τί ἐροῦμεν; Οὐ γάρ δεῖ τούς παρά τῶν ἕξωθεν κειμένους νόμους ἐκεῖ προβαλέσθαι, ἀλλ' ἀνάγκη σιγῶντας καί δεδεμένους εἰς τό τῆς γεέννης ἀπάγεσθαι πῦρ...».

δή δέν εἶναι ἄνθρωπος, εἶναι μαῖμοῦ, μπορούμε νά τό πετάμε στόν βιολογικό βόθρο, ἤ στόν βόθρο τόν κοινό τοῦ σπιτιοῦ μας! δηλαδή νά γίνεται ἔκτρωση, ἄμβλωση. Ὅταν εἶναι ὅμως τριῶν μηνῶν καί πάνω, ἄ... τότε, τρεῖς μῆνες καί μία μέρα, σέ πιάνει ἡ τσιμπίδα τοῦ νόμου! Πῶ πῶ, εἰρωνεία!... Εἰρωνεία! Ὡστε λοιπόν ἀπό τριῶν μηνῶν καί πάνω τό ἔμβρυο εἶναι ἄνθρωπος ἀπό τριῶν μηνῶν καί κάτω δέν εἶναι ἄνθρωπος, καί συνεπῶς δέν εἶναι ἔγκλημα!

Τί νά πῶ; Νά πῶ ὅτι μπορεί καί σ' αὐτό τόν θρόνο τῆς Ἐκκλησίας, μά ἀρχιεπισκοπικό, μά πατριαρχικό, μά ἐπισκοπικό, νά καθίσει ὁ Ἀντίχριστος;⁴ –σᾶς τό ἔχω πεῖ καί παλιά– καί νά δεχθεῖ κάποτε ἡ Ἐκκλησία ὅτι πράγματι ἕως τριῶν μηνῶν μπορεί ἐλεύθερα ὁ Χριστιανός νά κάνει ἔκτρωση;! Τί νά πῶ; Ἀναγκάζομαι νά τό πῶ κι αὐτό.

Ἐστω λοιπόν κι ἄν εἶναι τά πράγματα κάτω ἀπό τέτοιες συνθηκες, δέν θά κριθοῦμε τήν ἡμέρα τῆς Κρίσεως μέ τούς νόμους τῆς πολιτείας, ὅπως λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, παρά μόνο μέ τούς νόμους τοῦ Εὐαγγελίου. Γι' αὐτό, ἀγαπητοί μου, μήν παίρνομε ἀέρα καί αἰσθανόμαστε μιά ἀνακούφιση, ὅτι ἐπιτέλους ἔγιναν οἱ νόμοι πιά συγκαταβατικοί, καί μπορούμε κατά κάποιον τρόπο νά ἔχουμε μία χαλαρή ζωή. Θά παρακαλέσω καί θά πῶ ὅτι γιά ἕναν πού ἀνέλαβε σοβαρά τήν ὑπόθεση τῆς σωτηρίας του, αὐτά δέν εἶναι παρωνυχίδες.

4. Βλ. Β' Θεσ. 2, 4.

4. Ἑρμηνεία στὸν 138ο Ψαλμό, 6-02-1978

.....Καί λέει στή συνέχεια: «οὐκ ἐκρύβη τό ὄστοῦν μου ἀπό σοῦ, ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ, καί ἡ ὑπόστασίς μου ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς»⁵. Ὡραία εἰκόνα!

Αὐτός εἶναι ὁ στίχος 15. Ἄλλά ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά γυρίσω λίγο πίσω, στὸν στίχο 13, πού λέει: «ὅτι σύ ἐκτίσω τούς νεφρούς μου, Κύριε, ἀντελάβου μου ἐκ γαστροῦ μητροῦ μου». Ὅμως τό Ἑβραϊκό, ἀντί τοῦ «ἀντελάβου» τῶν Ἑβδομήκοντα, ἔχει τό «μέ ἔπλεξες ὅπως ὁ καλαθοποιός, μέ ὕφανες μέσα στά σπλάχνα τῆς μάνας μου». Ἀκούστε: μέ ὕφανες, μέ ἔπλεξες! Εἶναι πάρα-πάρα πολύ ὠραία εἰκόνα, ποιητικώτατη, κατὰ μεταφοράν φυσικά. Φεύγοντας ἀπό τό καλάθι τοῦ καλαθοποιοῦ κι ἀπό τόν ἀργαλειό τῆς γυναίκας, μεταφέρεται στήν δημιουργία τοῦ ἐμβρύου κατά ἕναν τρόπο ὕφαντικό. «Μέ ἔπλεξες, μέ ὕφανες μέσα στά σπλάχνα τῆς μάνας μου»!

Γιατί γύρισα στὸν στίχο 13; Διότι ὁ στίχος 15 τώρα θά κατεβεῖ στό μυστήριο τῆς κυήσεως, καί θά πεῖ: «οὐκ ἐκρύβη τό ὄστοῦν μου ἀπό σοῦ, ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ»· δέν στάθηκε κρυφό ἀπό Σένα τό κόκκαλό μου, ἡ σπονδυλική μου στήλη, δηλαδή ἡ κατασκευή μου, πού ἀποτελεῖ τό θεμέλιό της. Ὅπως θά ξέρετε, ἡ σπονδυλική στήλη ἀποτελεῖ τό θεμέλιο τῆς σωματικῆς μας κατασκευῆς. Ὅπως βάζουμε κάποια ἀγκωνάρια μέσα στά θεμέλια, σίδερα, τσιμέντα καί λοιπά, πού δέν φαίνονται, ἀλλά ἐπάνω τους στηρίζεται μετά ἡ οἰκοδομή, ἔτσι στηρίζονται καί ὅλα αὐτά, οἱ σάρκες, τά πάντα, ὅλα, ἐπάνω σέ κάποια «θεμέλια». Γιὰ νά κινῶ τά χέρια μου, τήν γλῶσσα μου, τά μάτια μου,

5. Ψάλμ. 138, 15.

ὄλα τὰ μέλη μου, σημαίνει ὅτι εἶναι ἀπό μέσα τὰ *θεμέλια*. Τὰ «*θεμέλια*» αὐτά εἶναι τὰ κόκκαλα, εἶναι ὁ σκελετός. Αὐτό εἶναι γνωστό.

Ἵσραία λοιπόν ἔκφραση αὐτή, ὅτι τό «*ὄστοῦν μου*», δηλαδή ὁ *θεμέλιος τῆς ὑπάρξεώς μου* – ἢ *σπονδυλική μου στήλη* – *δέν Σοῦ εἶναι κρυφός* – πότε; – *ὅταν τόν κατέθετες ἐκεῖ, στά σπλάχνα τῆς μητέρας μου, γιά ν' ἀρχίσω τήν ὑπαρξή μου*· ὅπως καί ἕνα σπίτι ξεκινάει καταθέτοντας τόν θεμέλιο λίθο του.

Αὐτό «*τό ὄστοῦν*», δηλαδή *τήν σπονδυλική μου στήλη*, «*ἐποίησας ἐν κρυφῇ*», *τήν ἔφτιαξες «ἐν κρυφῇ»*, σημαίνει: *πρῶτον, κρυφά*, καί *δεύτερον, σέ τόπο κρυφό, σέ τόπο ἀφανῆ*.

Μόλις ξεκινάει ἡ ζωή τοῦ ἔμβριου μέσα στήν κοιλιά τῆς μητέρας, ὑπάρχει τίποτε τό φανερό; φαίνεται τίποτε; τόσο ὁ τρόπος, ὅσο καί ὁ τόπος, εἶναι «*ἐν κρυφῇ*». Καί ὁ τόπος καί ὁ τρόπος. Εἰσέρχεται τό σπέρμα, συναντάει τό ὠάριο, καί ἀρχίζει ἡ σύλληψη. Ἰμα σύλληψις, ἄμα ἄνθρωπος. Κι ἐκεῖ, παρακαλῶ, ἀρχίζει τή ζωή του τό ἔμβρυο· ἐκεῖ λοιπόν, ὅπου κατατέθηκε ὁ *θεμέλιος λίθος* του. Ἡ κατάθεση τοῦ *θεμελίου λίθου* γίνεται εὐθύς μετά τή συνάντηση ὠαρίου καί σπερματοζωαρίου. Γιά τήν ἀκρίβεια, ὄχι *εὐθύς μετά*, ἀλλά θά ἴλεγα καλύτερα *ἄμα· ἄμα τῇ συναντήσῃ*, ταυτόχρονα, *ὠαρίου-σπερματοζωαρίου*. Καταπληκτικό! «*Ἐν κρυφῇ*» καί ὁ τρόπος καί ὁ τόπος. Ἐκεῖ μέσα, λοιπόν, ὅταν *ξεκίνησα ἐγώ τήν ὑπαρξή μου, Ἐσύ μέ ἔβλεπες!*

Αὐτό καί οἱ ἄγγελοι μπορεῖ νά τό δοῦν, διότι εἶναι ὑλική ὑπόσταση, καί ἔχουν αὐτή τήν δυνατότητα νά βλέπουν τήν ὑλική φύση. Γι' αὐτό, ὅταν «*Ἄγγελος πρωτοστάτης ἐπέμφθη εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῳ τό χαῖρε*», δηλαδή ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ ἐπισκέφθηκε τήν Θεοτόκο καί τῆς ἀνάγγειλε ὅτι θά γεννήσει υἱόν, καί μό-

λις ἡ Θεοτόκος εἶπε «γένειτό μοι κατά τό ῥήμά σου»⁶, τότε «σύν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ», ἐνῶ δηλαδή ὁ ἀσώματος ἔλεγε μέ τήν ἀσώματη φωνή του τό μήνυμα στήν Θεοτόκο, «σωματούμενόν σε θεωρῶν, Κύριε, ἵστατο καί ἐξίστατο»⁷, ἐνῶ στεκόταν, ἐξεπλήττετο ἀντικρύζοντας τόν Κύριο, βλέποντας ἔτσι νά πραγματοποιεῖται στά σπλάχνα τῆς Θεοτόκου αὐτό τό μήνυμα πού μόλις τῆς ἀνάγγειλε, δηλαδή νά σωματοποιεῖται ὁ ἀσώματος Λόγος. Καταλάβετε;

«Καί ἡ ὑπόστασίς μου», ἡ ὑπαρξή μου, «ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς»⁸.

Ἐδῶ παρομοιάζεται ἡ κοιλία τῆς μητέρας μέ τά «κατώτατα τῆς γῆς»· δηλαδή ὅπως ὅταν σκάβουμε τή γῆ καί μπαίνουμε σ' αὐτή εἶναι πολύ σκοτεινή, ἔτσι καί ἡ κοιλία τῆς μητέρας εἶναι σκοτεινή. Τό ἴδιο ἀκριβῶς γίνεται καί μέ τό σιτάρι, ἅμα τό σπέρνουμε καί πέφτει στά «κατώτατα τῆς γῆς». Βεβαίως, ὅταν λέμε «κατώτατα τῆς γῆς», μήν πηγαίνει τό μυαλό σας στό κέντρο τῆς γῆς! Ἦ, λίγο πιο κάτω ἀπό τήν ἐπιφάνεια· αὐτό ἐννοεῖ μέ τό «κατώτατα»· ἔτσι; Ὅπως καί ὁ τάφος, πού βάζουμε τόν ἄνθρωπο, εἶναι τά «κατώτατα τῆς γῆς»⁹. Λέμε ὅτι ὁ Χριστός κατέβηκε στά «κατώτατα τῆς γῆς»¹⁰. Δέν κατέβηκε στόν πυρῆνα τῆς γῆς! Μέσα στόν τάφο κατέβηκε· αὐτό ἐννοεῖ. Μέσα σ' ἐκεῖνο τό σκοτάδι, κάτω ἀπό τήν ἐπιφάνεια τοῦ χώματος, βλέπουμε νά ἀναπτύσσεται τό σιτάρι, καί ὅλα τ' ἄλλα σπέρματα. Λοιπόν, ἔτσι κι ἐγώ κατέβηκα σάν σέ

6. Λουκ. 1, 38.

7. Ὠρολόγιον, Ἀκάθιστος Ὑμνος, α' οἶκος.

8. Ψαλμ. 138, 15.

9. Βλ. Ψαλμ. 62, 10.

10. Βλ. εἰρμόν ζ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνος τοῦ Πάσχα.

ἄλλη γῆ, σκοτεινή, στά σπλάχνα τῆς μητέρας μου. Εἶναι ὠραιότατο! Ὁραιότατο!

Καί συνεχίζει: «τό ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, καί ἐπί τό βιβλίον σου πάντες γραφήσονται»¹¹.

«Τό ἀκατέργαστόν μου». Ἐδῶ ἔχουμε μία ὠραία ἔκφραση γιά τό ἔμβρυο. Ἐπειδή ὁ ἄνθρωπος ἀκόμη δέν ἔχει σχηματοποιηθεῖ σέ τέλειο βαθμό, ἀποκαλεῖ τό ἔμβρυο ἀκατέργαστη ὑπαρξη, πού τυχαίνει κατεργασίας. Τί ὠραία ἔκφραση! ἔ;... «τό ἀκατέργαστόν μου», δηλαδή τήν ἐμβρυώδη μου κατάσταση, «εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου», τήν ἔχουν δεῖ τά μάτια Σου.

Καί ὁ ἐπόμενος στίχος: «καί ἐπί τό βιβλίον σου πάντες γραφήσονται».

Ἐδῶ τώρα θέλω νά προσέξετε. Ἄνοιξτε καλά τά αὐτιά σας, καί τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς, καί νά τό ἔχετε καί ἐπιχείρημα αὐτό. Σᾶς παρακαλῶ ὅλοι προσέξτε ἐδῶ. «Καί στό βιβλίον Σου ὅλοι θά γραφοῦν». Ποιό «βιβλίον»; Τῶν ὑπάρξεων! Στό μητρῶο τῶν ὑπάρξεων! Αὐτό σημαίνει ὅτι τό ἔμβρυο ἤδη γράφεται στό μητρῶο τῶν ὑπάρξεων. Ἄρα τό ἔμβρυο ἔχει ὑπαρξη καί εἶναι ἄνθρωπος!

Κάποιοι ἀπό σᾶς –δέν ξέρω ἄν πρέπει νά πῶ τ' ὄνομά του· μερικοί τό ξέρετε· ἀλλά ἄς μὴν τό πῶ ὄμως– κάποιος ἀπό ἐσᾶς μοῦ ἔφερε σ' ἓνα φιαλλίδιο ἓνα ἔμβρυο ἐνός μηνός, πλήρες, τόσο δά, σ' ἓνα μπουκαλάκι τῶν πενήντα γραμμαρίων. Τόσο δά ἦταν τό ἔμβρυο, τόσο δά· πλήρης σχηματισμός χεριῶν, ποδιῶν, κεφαλιοῦ! Τά χέρια μέ ὅλα τά δάκτυλα, θά ἔλεγα καί τά νύχια ἀκόμα. Τά χεράκια τά εἶχε ἔτσι· σ' αὐτό τό στυλ. Τά πόδια, κι αὐτά ἐκεῖ. Ἦτανε ἀγόρι· φαί-

11. Ψαλμ. 138, 16.

νονται και τά γεννητικά ὄργανα. Ἐπ' ὅ,τι φαίνεται, στήν προσπάθεια νά μπεῖ στό μπουκάλι, ἀποκεφαλίστηκε, και τό κεφάλι ἦτανε ριγμένο δίπλα, μέ δύο μαῦρα στίγματα, τά μάτια. Πλήρης ἄνθρωπος!

Και ἰσχυρίζονται μετά οἱ γιατροί και πιστεύουν οἱ γυναῖκες, και οἱ ἄνδρες, ὅταν κάνουν ἔκτρωση, ὅτι δέν εἶναι ἄνθρωπος, προβάλλοντας και τήν δικαιολογία: «*Μά ἦταν ἑνός μηνός, πάτερ. Πολύ μικρό· ἑνός μηνός*»!...

Ἦχι ἑνός μηνός, ἀλλά ἑνός δευτερολέπτου μετά τήν σύλληψη, εὐθύς μετά, ἐάν προκαλέσεις ἀποβολή, τεχνητή ἀποβολή ἐννοεῖται, ἔκτρωση μ' ἄλλα λόγια, τότε ἔκανες φόνο. Ἡ ἔκτρωση εἶναι φόνος! Αὐτό τό ἔμβρυο μέσ στό μπουκαλάκι θά ἀναστηθεῖ κατά τήν ἡμέρα τῆς Κρίσεως! Θά ἀναστηθεῖ! Εἶναι ἄνθρωπος! Κι ἐδῶ σ' αὐτόν τόν *Ψαλμό* τό βλέπουμε καθαρά: «*ὄλοι, λέει, θά γραφοῦν στό βιβλίο Σου*», και μιλάει γιά τήν ἐμβρυακή κατάσταση.

Αὐτό εἶναι ἕνα θαυμάσιο χωρίο, πού ἔρχεται νά ἐπικυρώσει και νά ἀποδείξει ὅτι τό ἔμβρυο εἶναι πλήρης ἄνθρωπος, και συνεπῶς ἡ ἔκτρωσή του εἶναι φόνος, και ὅτι τό ἔμβρυο ἤδη καταγράφηκε ὡς ἀνθρώπινη ὕπαρξη στήν μνήμη τοῦ Θεοῦ, πού σημαίνει ὅτι κι αὐτό θά ἀναστηθεῖ. Εἶναι φοβερό!

Ἀγαπητοί μου, νά σᾶς φυλάξει ὁ Θεός μή τυχόν σκεφθεῖτε νά κάνετε κάποια ἔκτρωση στή ζωή σας. Συνένοχοι φυσικά εἶναι και ὁ ἄνδρας και ἡ γυναίκα. Συνένοχοι· μήν τό ξεχνᾶτε αὐτό. Ἀκόμη, ἂν ποτέ ἔχετε κάνει ἔκτρωση, νά μετανοήσετε· ἢ μάλλον ὄχι νά μετανοήσετε και νά κλάψετε και νά ἐξομολογηθεῖτε, ἀλλά νά μετανοεῖτε! Μέχρι πού νά πεθάνετε, πάντα νά μετανοεῖτε! Πάντα νά λέτε μέ ἀναστεναγμό: «*Θεέ μου, συγχώρεσέ με!*». Ναί, μήπως ὁ Θεός δώσει ἔλεος!

Καί κάτι άλλο ακόμη. Μήν πεῖτε ποτέ μέ τόν νοῦ σας *«Ἐγὼ δέν θά κάνω ποτέ ἔκτρωση!»*. Μήν τό πεῖτε αὐτό, διότι μπορεῖ ἡ σύζυγός σας νά βρεθεῖ σέ μία τόσο δύσκολη περίπτωση, κι ἔτσι νά βρεθεῖτε σέ δίλημμα, ὅταν σᾶς πεῖ ὁ γιατρός *«Ἡ σὴν σώζεις τό παιδί σου ἢ τή γυναίκα σου»*. Κι ἐσεῖς τώρα τί θά ἀποφασίσετε; Θά προτιμήσετε τή γυναίκα σας νά σωθεῖ ἢ τό παιδί σας, τό μελλοντικό παιδί; Καί τότε μπορεῖ νά ἀποφασισθεῖ μία ἔκτρωση. Μήν πεῖτε λοιπόν ὅτι ποτέ δέν θά κάνετε ἔκτρωση, διότι θά εἶναι ἀλαζονεία· κι ὁ Θεός θά ἐπιτρέψει νά πάθει κανεῖς κακό ἐάν τό σκεφθεῖ αὐτό τό πρᾶγμα. Ἄλλά νά λέτε: *«Θεέ μου, “μή εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν”*. *Ἐγὼ ποτέ δέν θά ἐπιθυμοῦσα τέτοιο ἀμάρτημα· φύλαξέ με ὅμως Ἐσύ νά μήν βρεθῶ σέ δύσκολη θέση, καί νά πραγματοποιηθεῖ ἕνα τέτοιο ἀμάρτημα!»*.

Πάντως ἐκεῖνο πού θέλω ἰδιαιτέρως νά τονίσω εἶναι ὅτι ἐδῶ ἔχουμε ἕνα θαυμάσιο ἀγιογραφικό χωρίο στό ὁποῖο ἀναφέρεται ἡ ὕπαρξη τοῦ ἐμβρύου ὡς ἀνθρώπου, πού αὐτό καταγράφηκε στό *«βιβλίον τοῦ Θεοῦ»*, στά *μητρῶα τοῦ Θεοῦ*, ὡς ὕπαρξη, καί θά ἀναστηθεῖ κατά τήν ἡμέρα τῆς Κρίσεως, τήν ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Βεβαίως! Αὐτό πού ἔχουμε στό μπουκαλάκι μέσα θά ἀναστηθεῖ! Εἶναι φρικῶδες!...

5. Από την 5η Όμιλία στον Δανιήλ, 15-11-1981

.....Νά ξέρετε όμως, παιδιά, ότι ο Οικουμενισμός είναι ο τελευταίος πρόδρομος του *Άντιχρίστου*. Όταν θά γίνει μία ισοπέδωση θρησκευτική και πολιτική, κυβερνητική, και θά υπάρξει ένας μόνο πού θά κυβερνήσει τόν κόσμο, αὐτός ὁ ἕνας κατά τήν Ἁγία Γραφή καί τούς Πατέρες –έρχονται δέ καί τά *Πρωτόκολλα τῶν Σοφῶν τῆς Σιών* πλάϊ νά μᾶς τό πούν, πού εἶναι προϊόντα τῶν Ἑβραίων καί εἶναι τελείως ἀνεξάρτητα ἀπό τήν Ἁγία Γραφή– αὐτός θά εἶναι ὁ *Άντίχριστος*.

Ἔτσι, χωρίς περιστροφές, ὁ Οἰκουμενισμός χαρακτηρίστηκε ὡς ἀντίχριστο σύστημα ἀπό τούς μεγαλύτερους θεολόγους τῆς ἐποχῆς μας, ὅπως ἀπό τόν μακαρίτη τόν πατέρα Ἰουστῖνο Πόποβιτς¹², Σέρβο, ἀλλά καί ἀπό ἄλλους ἐπιφανεῖς θεολόγους Ὁρθόδοξους. Ὁ Οἰκουμενισμός χαρακτηρίστηκε ὡς ἀντίχριστο σύστημα!... Χωρίς περιστροφές!

Ἔτσι κι ἐδῶ, ὁ Ναβουχοδονόσορ ἤθελε νά δημιουργήσει ἕναν θρησκευτικό οἰκουμενισμό. Δηλαδή βλέπει κανεῖς ὅτι οἱ ρίζες κάποιων πραγμάτων πού ἐπιχειροῦνται στήν ἐποχή μας εἶναι παλιές, εἶναι πολύ βαθιές, βρίσκονται μέσα στήν Ἱστορία· δέν εἶναι καινούργια πράγματα. Ἄλλά ὁ Ναβουχοδονόσορ ἤθελε νά πετύχει καί κάτι ἄλλο· ἤθελε νά πετύχει μία ἐθνική ἐνότητα· καί αὐτή ἡ ἐθνική ἐνότητα θά γινόταν ἂν ὅλοι οἱ λαοί, οἱ ὑπό τήν κατοχή του λαοί, λάτρειαν τόν θεό Μαρδούχ. Μ' αὐτόν τόν τρόπο δέν θά ἦτανε καθόλου εὐκόλο νά γίνει μία ἐπανάσταση ἐκ

12. Ἁγιοποιήθηκε ἐπισήμως ἀπό τήν Σερβική Ἐκκλησία στίς 2 Μαΐου 2010 καί ἡ μνήμη του τιμᾶται κάθε χρόνο στίς 14 Ἰουνίου.

μέρους ενός λαού, ο οποίος, αφού σιγά-σιγά θά λάτρευε τόν Μαρδούχ, τόν πολιοῦχο τῆς Βαβυλῶνος, θά αισθανόταν ὅτι στρεφόμενος ἐναντίον τῆς Βαβυλῶνος θά ἦταν σάν νά στρεφόταν ἐναντίον τοῦ θεοῦ τῆς Βαβυλῶνος.

Ξέρουμε ὅτι οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες θεοποιοῦσαν τόν ἑαυτό τους. Ἡ θεοποίηση τῶν αὐτοκρατόρων δέν εἶχε ἀπλῶς θρησκευτικό χαρακτήρα· εἶχε καί πολιτικό. Διότι μόλις ἀνακηρυσσόταν ἕνας αὐτοκράτορας, ἀμέσως ἐφτιαχναν ἀγάλματά του σ' ὅλη τήν ρωμαϊκή ἐπικράτεια, καί διατάσσονταν ὅλοι οἱ ὑπό κατοχήν λαοί νά προσκυνοῦν τό ἄγαλμα τοῦ θεοῦ αὐτοκράτορος καί νά προσφέρουν σ' αὐτό θυσίες. Γιατί; Χάριν πολιτικῆς ἐνότητος! Εἶναι κάτι ἀνάλογο πού σήμερα συμβαίνει μέ τήν Ε.Ο.Κ.¹³ Προσέξτε νά δεῖτε.

Σᾶς εἶπα ὅτι δέν εἶναι καινούργια πράγματα αὐτά· εἶναι πολύ-πολύ παλιά. Ἡ Ε.Ο.Κ. λένε ὅτι εἶναι ἕνας οικονομικός ὀργανισμός. Φαινομενικά εἶναι ἕνας οικονομικός ὀργανισμός, γιατί στήν πραγματικότητα εἶναι κάτι πολύ περισσότερο. Ἄν ἀνοίξετε τήν παλιά ἐγκυκλοπαίδεια τοῦ *Πυρσοῦ*, ὑπάρχει ἐκεῖ ἕνα πολύ μεγάλο ἄρθρο –εἶναι δύο-τρεῖς σελίδες μεγάλες– πού ἀναφέρεται σ' αὐτήν τήν ἀπόπειρα τῆς *Ἐνωμένης Εὐρώπης*, εὐθύς μετά τόν Α' Παγκόσμιο πόλεμο, μέ ξεκίνημα τήν οικονομική ἐνότητα τῆς Εὐρώπης καί μέ τέρμα τήν πολιτική ἐνότητά της.

Ἄς ὑποθέσουμε ὅτι ὑπάρχει ἕνας συνεταιρισμός ἄς ποῦμε συνεταιρισμός σιταριοῦ. Πηγαίνουν ὅλοι οἱ παραγωγοί τό σιτάρι τους στόν συνεταιρισμό. Αὐτός ὁ συνεταιρισμός ὅμως, πέρα ἀπό τήν περίπτωση συλλογῆς σιταριοῦ, νά ἀρχίσει νά λέει καί νά ὀρίζει

13. Ἔτσι ὀνομαζόταν τότε ἡ *Εὐρωπαϊκή Ἐνωση*.

στους ανθρώπους, τους παραγωγούς, έναν τρόπο ζωής που πρέπει να είναι όμοιος στα σπίτια τους. Δεν θα σ'αφαινόταν παράξενο αυτό; Δηλαδή να εξαγγέλλει τέτοια μέτρα ο συνεταιρισμός αυτός, και να προσαρμόζονται υποχρεωτικά όλοι οι συνεταιῖροι κάτω από τα μέτρα αυτά. Άλλα αυτό είναι άδιανοήτο! Ο συνεταιρισμός δεν πρέπει να ενδιαφέρεται παρά μόνο για την παραλαβή του σιταριού. Τό τί θα κάνεις σπίτι σου έσύ, τί πιστεύεις, τί θα φ'ας, π'ως περν'ας με τή γυναίκα σου και τά παιδιά σου, αυτό δεν ενδιαφέρει τόν συνεταιρισμό.

Όμως τόν οικονομικό συνεταιρισμό που λέγεται Ε.Ο.Κ. τόν ενδιαφέρει! Γι' αυτό έρχεται και λέει στή Βουλή τών Έλλήνων να είσαχθει αυτός ο νόμος, εκείνος ο νόμος, ο άλλος ο νόμος...! Φέρ' είπειν: Οί Χιλιαστές θα κινούνται έτσι, οί όμοφυλόφιλοι –μέ τό συμπάθειο... να μέ συγχωρείτε!– έτσι. Άκούστε: θα γίνει νόμος και θα άμνηστευθούν! Η μοιχεία θα άμνηστευθει! Οί άμβλώσεις, οί έκτρώσεις, θα γίνει νόμος και θα άμνηστευθούν! Δεν θα καταδικάζεται πλέον ούτε ο γιατρός ούτε ο άνθρωπος, ή γυναίκα, που κάνει έκτρωση. Όχι. Κι αυτά γιατί; «Γιά να έχουμε, λέει, προσαρμογή από νομοθετικής πλευράς με τήν Εύρώπη»!... Μά γιατί; Γιά ποιόν λόγο; «Γιά να έχουμε Ένωμένη Εύρώπη· γιατί πρέπει να σκεφτόμαστε όλοι τό ίδιο»!...

Είδατε πόσο παλιά βρίσκονται οί ρίζες αυτών τών καταστάσεων; Νά μιά πρώτη· ο Ναβουχοδονόσορ, μέ τό χρυσό αυτό άγαλμα. Νά 'τη!...

6. Ἀπό τήν 6η Ὁμιλία περί γάμου, 25-2-1969

.....Ἐν τούτοις, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία μας εὐχεται «καρπὸν κοιλίας», παιδιά καλοκαμωμένα, «καλλιτεχνία», παιδιά πού νά πᾶνε στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ εὐχεται νά δοῦν ἐγγόνια οἱ σύζυγοι, πῶς ἀνταποκρίνονται οἱ σύζυγοι μπροστά σ' αὐτήν τήν ὠραιότετη πραγματικότητα τῶν αἰτημάτων τῆς Ἐκκλησίας;

Νά πῶς ἀνταποκρίνονται στήν πλειονότητα: Μέ δύο ἀπαντήσεις, μέ δύο ἐνέργειες. Πρώτη ἐνέργεια: παρεμπόδιση τῆς συλλήψεως! Δεύτερη ἐνέργεια: ἐκτρώση! Αὐτές εἶναι οἱ ἐνέργειες πού κάνουν οἱ σύζυγοι πού πῆραν στά κεφάλια τους στέφανα χριστιανικοῦ γάμου! Ὡ... φοβερό!

Ὡστόσο δέν θά μείνω πολύ σ' αὐτά. Ἰδίως στό πρῶτο δέν θά μείνω καθόλου· μόνο τό ἀνέφερα. Θά μείνω λίγο στό δεύτερο. Θά σᾶς διαβάσω ἀπό μία ἐγκύκλιο, πού ἤδη ἀναγνώσθηκε στίς ἐκκλησίες μας κάπου τόν Σεπτέμβρη, Ὀκτώβρη. Εἶναι μία παραινετική ἐγκύκλιος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καί ἀναφέρεται ἀκριβῶς στό θέμα αὐτό. Ἐπιτρέψτε μου νά σᾶς διαβάσω ἓνα ἀπόσπασμα.

«Μία ἀπό τάς κυριωτέρας αἰτίας τῆς θλιβεραῆς καί ἀνησυχητικῆς αὐτῆς πραγματικότητος εἶναι ἡ ἐπιδημία τῶν παρανόμων ἐκτρώσεων, αἱ ὁποῖαι συνήθως διενεργοῦνται ὑπό ἐλλήνων ἰατρῶν ἢ μαιῶν, παρ' ὅλον ὅτι τοῦτο ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρός τήν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, τούς νόμους τοῦ κράτους, τόν ἱποκράτειον ὄρκον τοῦ ἱατροῦ καί τάς ἠθικάς ἀρχάς τοῦ ἀτόμου καί τῆς κοινωνίας».

Ὁ Ἱποκράτης ἔζησε τόν 6ο μέ 5ο αἰῶνα π.Χ., ἂν θυμᾶμαι καλά, καί δέν ἦταν βέβαια Χριστιανός. Ὁμως, ἀγαπητοί μου, ρητῶς τό λέει αὐτό. Κάπου διάβα-

ζα κάποτε τόν ὄρκο του, κι ἔμεινα κατάπληκτος. Ἄν βγάζατε τό ὄνομα *Ἱπποκράτης* καί κάνατε μετάφραση, θά λέγατε ὅτι τόν ὄρκο αὐτό τόν ἔγραψε χριστιανός γιατρός, καί μάλιστα γιατρός χριστιανός τῶν πρώτων αἰώνων! Λέει λοιπόν κάπου: «*Πρόσεξε· μή δώσεις φάρμακο σέ ἔγκυο γυναίκα καί φθείρεις τό ἔμβρυο!*»¹⁴. Τί ὠραία προτροπή! Ὅμως οἱ σημερινοί γιατροί καταπατοῦν τόν ὄρκο τοῦ Ἱπποκράτους. Ὅχι ὄλοι. Δόξα σοι, ὁ Θεός, ὄχι ὄλοι! Εὐτυχῶς γιατί ἀλλοίμονό μας ἂν ἦταν ὄλοι!

«Πλειστοί σύζυγοι εἰς τήν πατρίδα μας ἔχουν παρasyρθηῖ ὑπό τοῦ ἐπιδημικοῦ κύματος τῶν ἐγκληματικῶν ἐκτρώσεων, καί διαπράττουν τό ἐγκλημα τῆς ἐξοντώσεως τοῦ καρποῦ τῶν σπλάχνων των! Ἐκατόν χιλιάδες καί πλέον κυοφορουμένων ἐμβρύων καί τρυφερῶν βλαστῶν φονεύονται κατ' ἔτος εἰς τήν πατρίδα μας, ὡς μαρτυροῦν αἱ στατιστικά». Ἐκατό χιλιάδες ἐκτρώσεις τόν χρόνο!... Μάλιστα! Δηλαδή μιάμιση Λάρισα πηγαίνει στούς ὄχετούς!...

«Ἡ ἐφάμαρτος καί ἐγκληματική αὐτή ἐνέργεια δέν ἀπειλεῖ μόνον τήν ἐπιβίωσιν τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους, ἀλλά πλήττει καιρίως καί αὐτήν ταύτην τήν οἰκογενειακὴν ἐστία, ἣτις ἀποτελεῖ τό ζωτικόν κύτταρον εἰς τόν ὄργανισμόν τοῦ ἔθνους. Πολλά ἑκατομμύρια δραχμῶν, τά ὅποια θά ἠδύναντο νά χρησιμοποιηθοῦν διά τήν βελτίωσιν τῆς ζωῆς τῆς οἰκογενείας, ἐξοδεύονται διαρπαζόμενα ὑπό τῶν ἐνεργούντων τὰς ἐκτρώσεις ἰατρῶν.

14. Ὅρκος τοῦ Ἱπποκράτους, *Oeuvres complètes d'Hippocrate*, vol. 4. TLG 627.1-627.13.8. «*Οὐ δώσω δέ οὐδέ φάρμακον οὐδενί αἰτηθεῖς θανάσιμον, οὐδέ ὑφηγήσομαι συμβουλίην τοιήνδε ὁμοίως δέ οὐδέ γυναικί πεσσόν φθόριον δώσω*».

Ἔπειτα αἱ ἐκτρώσεις δημιουργοῦν –προσέξτε κι αὐτό– ἀθεράπευτα ψυχικά τραύματα καί πλέγματα πιεστικῆς ἐνοχῆς εἰς τήν συνείδησιν πολυαρίθμων γονέων καί τοῦ θεράποντος αὐτῶν ἱατροῦ. Δημιουργοῦν τύψεις εἰς τήν συνείδησιν, μαρασμόν εἰς τήν καρδίαν, θλίψιν καί στενοχωρίαν εἰς τήν ψυχήν, βαρεῖαν καί καταθλιπτικὴν ἐνοχήν, ἣτις προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δι' αὐτῶν ἀφαιρεῖται μία ζωὴ ἄνευ δικαιώματος καί παρά πάντα θεῖον καί ἀνθρώπινον νόμον.

Τοιουτοτρόπως ἡ εἰρήνη καί ἡ χαρά ἐξαφανίζονται ἐκ τῆς οἰκογενείας ἐκείνης, εἰς τήν οἰκίαν τῆς ὁποίας πλανῶνται αἱ σκιαί τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, αἵτινες ἐθυσιάσθησαν εἰς τόν Μολώχ τοῦ ἐγωῖσμοῦ ὀρισμένων ἀνθρώπων. Τό αἷμα τῶν φονευμένων πλασμάτων τοῦ Θεοῦ βοᾷ καί κράζει ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καί ταρασσει καί ἀναστατώνει τήν ψυχήν τῶν παιδοκτόνων γονέων καί ἱατρῶν, οἱ ὅποιοι κατεπάτησαν θεῖους καί ἀνθρωπίνους νόμους».

Θυμᾶστε τί εἶχε πεῖ ὁ Θεός στόν Κάϊν; «Φωνή αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρός με ἐκ τῆς γῆς», «καί νῦν ἐπικατάρατος σύ ἀπό τῆς γῆς, ἣ ἔχανε τό στόμα αὐτῆς δέξασθαι τό αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκ τῆς χειρός σου... στένων καί τρέμων ἔση ἐπί τῆς γῆς»¹⁵. Αἷμα ἀνθρώπου μοῦ φωνάζει ἀπό τήν γῆ! Κι ἐσύ πού ἔκανες τό ἔγκλημα καί σκότωσες τόν ἀδελφό σου, λέει στόν Κάϊν, ἐπικατάρατος νά εἶσαι· νά στενάζεις καί νά τρέμεις ὅπου κι ἄν πατᾶς στή γῆ!...

15. Γέν. 4, 10-12.

7. Ἀπό τήν 12η Ὀμιλία στήν Γένεση.

Ἡ δημιουργία τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς.

«Καί ἔπλασεν ὁ Θεός τόν ἄνθρωπον, χοῦν ἀπό τῆς γῆς, καί ἐνεφύσησεν εἰς τό πρόσωπον αὐτοῦ πνοήν ζωῆς, καί ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν»¹⁶.

Γιά τήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπινου σώματος ὁ Θεός παίρνει ἀπό τά ὑπάρχοντα ὑλικά· ἀντιθέτως, γιά τήν δημιουργία τῆς ψυχῆς δέν παίρνει κανένα ὑλικό στοιχεῖο, ἀλλά ἐμφυσᾷ στόν ἄνθρωπο. Αὐτό ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη δημιουργική πράξη.

Καί τό σῶμα καί ἡ ψυχὴ εἶναι δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ, γιατί λέγει ὅτι *«ὁ Θεός ἐποίησεν τόν ἄνθρωπον»¹⁷*. Ἴσως καί τό σῶμα καί ἡ ψυχὴ εἶναι κτίσματα. Ὅπως καί οἱ ἄγγελοι εἶναι κτίσματα: *«ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα»¹⁸*. Καί ὁ Θεός εἶναι πνεῦμα, ἀλλά δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τό πνεῦμα τῶν ἀγγέλων.

Οἱ ὑλιστές δέχονται ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ὑλικῆς ὑποστάσεως καί ὅτι αὐτή ταυτίζεται μέ τήν ἐνέργεια.

Ὁ Πνευματισμός –πού εἶναι μιά θρησκεία– παραδέχεται κι αὐτός ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι μιά μορφή ἐνεργείας. Σέ πνευματιστικές συγκεντρώσεις ἐπικαλοῦνται διάφορα πνεύματα νά ἔρθουν, κι αὐτά ἔρχονται σάν ἡλεκτρισμός, ἠλεκτρίζοντας τά ἀντικείμενα πού βρίσκονται ἐκεῖ. Ἡ ψυχὴ ὅμως δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τήν ὕλη ἢ τήν ἐνέργεια· μόνο τό σῶμα ἔχει σχέση μέ τήν ὕλη καί τήν ἐνέργεια. Τό ρῆμα *«ἐνεφύσησεν»* θέ-

16. Γέν. 2, 7.

17. Γέν. 1, 27.

18. Ψάλλμ. 103, 4. Ἐβρ. 1, 7.

λει νά δείξει τήν φύση τῆς ψυχῆς, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι κάτι ἄλλο.

Ἀλλά ποιὰ εἶναι ἡ φύση τῆς ψυχῆς;

Θά ρωτήσω κι ἐγώ: *Γιατί;... μήπως γνωρίζουμε τήν φύση τοῦ σώματος; τῆς ὕλης;* Ὁ ἄνθρωπος ἀγνοεῖ τήν φύση τῆς ὕλης. Ὅταν λέμε *ἄτομο, πρωτόνιο, ἠλεκτρόνιο*, δέν γνωρίζουμε τί ἀκριβῶς εἶναι. Ἄλλο ἡ φύση καί ἄλλο ἡ συμπεριφορά τῆς ὕλης. Ἴσως δέν θά γνωρίσουμε ποτέ τί ἀκριβῶς εἶναι ὕλη· καί πολύ περισσότερο δέν θά μάθουμε ποτέ τί εἶναι πνεῦμα, ψυχὴ. Στὴν Ἁγία Γραφή συναντᾶμε τούς ὄρους *πνεῦμα* καί *ψυχὴ* νά ἐναλλάσσονται.

Ἡ λέξη *πνεῦμα* εἶναι πολυσήμαντη· σημαίνει *ἀνεμος* –«τό πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ»¹⁹ – σημαίνει *Ἅγιο Πνεῦμα, ἀνθρώπινο πνεῦμα*, δηλαδή *ψυχὴ*, καί λοιπά. Τό ἴδιο καί ἡ λέξη *ψυχὴ*· ἄλλοτε σημαίνει *ἠθική υπόσταση, ψυχὴ, πνεῦμα, ζωὴ*· λέμε: «τό καημένο τό μυρμηγκάκι, ψυχὴ ἔχει κι αὐτό!».

Λέει ὁ Χριστός: *«Καί μή φοβηθῆτε ἀπό τῶν ἀποκτενόντων τό σῶμα, τήν δέ ψυχὴν μή δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δέ μᾶλλον τόν δυνάμενον καί ψυχὴν καί σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ»*²⁰, «τό μέν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δέ σὰρξ ἀσθενής»²¹.

Ἄρα τό πνεῦμα, ἡ *ψυχὴ*, εἶναι τό ἓνα ἀπό τά δύο συστατικά στοιχεῖα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἔκφραση «*ψυχὴ ζῶσα*» φαίνεται πλεοναστική. Ὅμως δέν εἶναι, γιατί *στά ζῶα* καί *στά φυτά* «*ψυχὴ*» εἶναι ἡ *ζωή*· ἐνῶ *στόν ἄνθρωπο* «*ψυχὴ*» εἶναι τό πνεῦ-

19. *Ἰωάν.* 3, 8.

20. *Ματθ.* 10, 28.

21. *Ματθ.* 26, 41.

μα, πού ταυτοχρόνως τοῦ δίνει καί τή ζωή στό σῶμα. Ὁ ἄνθρωπος θά μπορούσε νά εἶχε δύο πράγματα: καί τό πνεῦμα, καί τήν ζωή, σάν αὐτή τῶν ζώων. Ἡ «ψυχή» στά ζῶα εἶναι μόνο ἡ ζωή, ἐνῶ στόν ἄνθρωπο εἶναι καί ἡ ζωή καί τό πνεῦμα.

Ἴσως διατυπωθεῖ ἡ ἐξῆς ἀπορία: Μετά τόν Ἀδάμ πῶς δημιουργοῦνται οἱ ψυχές; Τό σῶμα ξέρουμε, ὅπως ὅλα τά ζῶα καί φυτά, μέ σπέρματα, μέ σπόρια ἢ ψυχή ὅμως;

Αὐτό τό θέμα ἀποτελεῖ ἕνα μυστήριο, καί γι' αὐτό εἶναι εὐλογία ἢ ἀπορία. Πολλές θεωρίες ἔχουν διατυπωθεῖ ὅπως ἡ θεωρία τῆς ἀπορροίας –τό μέλι πού ἀπορρέει ἀπό τήν κηρύθρα. Λένε μερικοί: «Μήπως αὐτό πού ἐνεφύσησε ὁ Θεός στό πρόσωπο τοῦ Ἀδάμ εἶναι ἀπόρροιά Του, ἕνα κομματάκι τῆς Θεότητος;». Καί τό λένε, ἐπειδή καί ὁ Θεός λέγεται πνεῦμα.

Ἦχι, γιατί ἔτσι ὁ Θεός θά κατακερματιζόταν! Ἄτοπο. Ἀλλά καί κάτι ἄλλο: Ἐάν οἱ ἄνθρωποι ἀμαρτάνουν, ἀμαρτάνει καί ἡ Θεότητα; Ἄτοπο κι αὐτό. Ἄρα αὐτή ἡ «πνοή» τοῦ Θεοῦ δέν ἦταν κάτι ἀπό τήν οὐσία τοῦ Θεοῦ· ἀλλιῶς θά εἴχαμε τήν Θεότητα ἐγκατεσπαρμένη παντοῦ, σ' ὅλο τόν κόσμο, σ' ὅλη τήν φύση, ἄρα Πανθεισμός. «Ἡ φύση, λέει, δίνει τίς ψυχές στούς ἀνθρώπους!» Αὐτό λέει κι ὁ Βουδισμός, μέ ὅλες τίς ἐκδόσεις του.

Ἐτσι λοιπόν τό «πνεῦμα» πού ἐνεφύσησε ὁ Θεός στόν ἄνθρωπο δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τόν Θεό. Αὐτό ἄλλωστε φαίνεται κι ἀπό μόνο του. Γιά νά φουσηξῶ ἀέρα, πρῶτα εἰσπνέω ἀέρα ρουφώντας τον κι ἔπειτα τόν ἐκπνέω. Ἀλλά αὐτό πού εἰσπνέω καί αὐτό πού ἐκπνέω δέν ἔχει καμιά σχέση μ' ἐμένα.

Βάζει λοιπόν τό ρῆμα «ἐνεφύσησε» γιά νά δείξει δύο πράγματα: πρῶτον ὅτι ἡ ψυχή δέν εἶναι ἀπό τήν

θεία ουσία, και δεύτερον ότι δέν προέρχεται από τήν υπάρχουσα ύλη, αλλά από μία ιδιαίτερη δημιουργία.

Μιά άλλη θεωρία λέει ότι ο άνθρωπος στά πρώτα στάδια τής ζωής του, στά σπλάχνα τής μητέρας του, είναι μόνο σῶμα, κι ἔπειτα προσλαμβάνει και τήν ψυχή. Έχουμε τήν θεωρία τοῦ Δαρβινισμοῦ, πού λέει ὅτι στά ἀρχικά του στάδια ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἓνα ζῶο, κι ἔπειτα τοῦ δίνεται και ἡ ψυχή.

Υπάρχει και τό ἀντίστροφο· αὐτό πού λέει ὁ Πλάτων: Κάπου στόν οὐρανό υπάρχουν κάποιες ψυχές πού ἀμάρτησαν· γι' αὐτό ὁ Θεός τίς ἐγκλωβίζει μέσα σ' ἓνα ἀνθρώπινο σῶμα γιά νά ἐξιλεωθοῦν, γιά νά ξεπληρώσουν τίς ἀμαρτίες τους, κι ἔπειτα ξαναγυρίζουν στόν οὐρανό, γιά νά συνεχίσουν τή ζωή τους.

Όλα αὐτά ὅμως εἶναι αἰρετικές θέσεις. Ἡ Ἁγία Γραφή πουθενά δέν τά γράφει αὐτά. Οὔτε τό σῶμα ἔγινε πρώτα, οὔτε ψυχή· *ἅμα σύλληψις, ἅμα ἄνθρωπος*. Ψυχή και σῶμα δημιουργοῦνται ταυτοχρόνως.

Πρακτικά αὐτό σημαίνει ὅτι ἂν θά ἔκανες ἔκτρωση, θά ἔκανες φόνο, ὅπως θά σκότωνες τό παιδί σου στήν κούνια! Εἶναι ἔγκλημα. Δέν ἔχει σημασία σέ ποιὰ ἡλικία θανατώνεται ὁ ἄνθρωπος, οὔτε σέ ποιὰ κατάσταση ὑγείας εἶναι τό ἔμβρυο, ἀφοῦ εἶναι πλήρης ἄνθρωπος ὅπως και ὁ σπόρος εἶναι πλήρες φυτό, τό ὁποῖο δυνάμει θά ξεδιπλωθεῖ, θά ἀναπτυχθεῖ.

Θά μοῦ πεῖτε: *«Τότε ὁ Θεός δημιουργεῖ κάθε ψυχή ξεχωριστά;»*.

Όχι. Ἄν εἶναι ἔτσι, φαίνεται πώς ὁ Θεός δέν ὀλοκλήρωσε τή δημιουργία Του. Ἀλλά ξέρουμε ὅτι ἀπό τότε πού ὁ Θεός ὀλοκλήρωσε τήν δημιουργία, δέν ἔφτιαξε οὔτε ἓνα ἄτομο τής ὕλης. Ἄν ὁ Θεός ἐξακολουθεῖ νά δημιουργεῖ ψυχές, τότε πῶς ἐξηγεῖται τό προπατορικό ἀμάρτημα;

Ἀποτελεῖ λοιπόν μυστήριον. Ἔχουμε βέβαια κάποιους ὑπαινιγμούς. Ἡ θεωρία τῆς μεταφυτεύσεως· πολλαπλασιασμός μέ καταβολάδες. Λέει ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος: «εἰ γάρ καί ὁ Ἀδάμ ἐκ γῆς ἄπλασθη, ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἦσαν οἱ λόγοι τῆς διαδοχῆς παντός τοῦ γένους»²². Ἀλλά καί ἡ Γένεσις: «αὐξάνεσθε καί πληθύνεσθε»²³. Ἄρα μέσα στόν ἄνθρωπο βρίσκεται ἡ δυνατότητα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ ὄχι μόνο τῶν ψυχῶν, ἀλλά καί τῶν σωματίων.

8. Ἀπό τήν 12ῃ Ὁμιλίᾳ στήν Α΄ Θεσσαλονικεῖς. (20-9-1983)

.....Ἐκτός ὅμως ἀπό τό ἀμάρτημα τῆς πορνείας, ὑπάρχει κι ἕνας ἄλλος κίνδυνος· εἶναι ὁ κίνδυνος νά συλλάβει ἡ κοπέλα. Καί τότε ἐδῶ εἶναι ἡ ὑποκρισία τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ πολιτισμοῦ μας· ἐδῶ εἶναι ἡ ὑποκρισία! «Ὅλοι ἔτσι πρέπει νά κάνουν»· ἀλλά ὅταν ἔρθει ὁ καρπός, τότε τρέχουμε νά τό ρίξουμε τό παιδί, γιατί... τί θά πεῖ ὁ κόσμος! Τύφλα, κόσμε! ὑποκριτή, κόσμε!... Ἀπό τή μιᾷ σπρώχνεις τούς νέους καί λές ὅτι πρέπει νά συνενερευθοῦν οἱ νέοι, ἀλλά ἀπό τήν ἄλλη γιατί δέν δέχεσαι καί τόν καρπό;... Καί ἀρχίζουν μετά τά κρυφόμελα καί τά σχόλια καί οἱ κατηγορίες: «Κοίταξε· ἐγκυμονεῖ ἡ κοπέλα!». Κι ἔτσι, ἀπό τή μιᾷ ἀκολουθοῦμε τή συμβουλή τοῦ κόσμου καί τά λοιπά, καί ἀπό τήν ἄλλη τρέχουμε νά κάνουμε τήν ἔκτρωση. Εἶδατε ἀσυνέπεια; Ἀλλά αὐτά τά κάνει ὁ Διάβολος·

22. Ἁγ. Ἀθανάσιος, *Κατά Ἀρειανῶν, λόγος Γ΄, MPG* 26.249.34-36.

23. *Γεν.* 1, 27.

είναι τὰ καμώματα τοῦ Διαβόλου. Μπροστά σ' αὐτά τὰ καμώματα βλέπουμε ἀκριβῶς τόν ἴδιο τόν Διάβολο. Σοῦ λέει: «*Ἐλεύθερα!*»· καί μόλις κάνεις παιδί ἢ κυοφορηθεῖ παιδί, «*Ἄ, δέν ντρέπεσαι!*!», γιά νά σέ κάνει τώρα νά κάνεις δεύτερο ἀμάρτημα: τήν ἔκτρωση! Καί ἔτσι, συνηθέστατα, γίνεται καί ἡ πορνεία καί ἡ ἔκτρωση!

Ἄλλά συχνά ἔρχεται καί τό ἀποτέλεσμα, ἔρχεται ἡ τιμωρία τοῦ Θεοῦ. Τό ξέρετε ὅτι πολλές φορές ἐπέρχεται ὕστερα ἀτεκνία; Παθαίνει ἡ κοπέλα μία βλάβη μέ μία ἔκτρωση, μέ ἀποτέλεσμα –εἰρωνεία· ἀλλά ἀξίζει μοῦ φαίνεται– μέσα στόν γάμο της μετά νά μήν μπορεῖ νά κάνει παιδιά. Τό ξέρετε αὐτό; Γιά νά μήν πῶ βέβαια καί τήν περίπτωση θανάτου τῆς κοπέλας – καί θανάτου ἀκόμα!– νά πεθάνει ἡ κοπέλα στήν προσπάθειά της νά κάνει ἔκτρωση. Δέν εἶναι λίγα τὰ περιστατικά. Ὅπως κι ἂν ἔχει τό πρᾶγμα ὁμως, ἐφ' ὅσον ὁ Θεός εἶναι «*ὁ ἀνοίγων καί συγκλείων τήν μήτραν*»²⁴, ὑπάρχει τιμωρία, καί δέν ἔρχεται παρακάτω παιδί.

9. Ἀπό τήν Ὀμιλία Ὁἱ Χριστιανοί μέσα στόν κόσμο.

.....Ἔτσι λοιπόν «*ὁ Χριστιανός παντρεύεται καί γεννάει παιδιά· ἀλλά δέν κάνει ἐκτρώσεις κι ἂν γεννήσει, δέν ἐκθέτει τά παιδιά τά ὅποια ἔχει γεννήσει ὡς ἀνεπιθύμητα*». Ὅχι τό γεννᾶμε καί τό πετᾶμε!

Ἡ *Διδαχή τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων* μάλιστα, ἓνα πανάρχαιο βιβλίο, ἀναφερόμενη στήν «*ὁδό τοῦ θανάτου*», γράφει τά ἑξῆς: «*Ἡ δέ τοῦ θανάτου ὁδός ἐστίν αὕτη... –λέει πολλά· καί μεταξύ ἄλλων λέει:– φονεῖς*

24. Βλ. *Γέν.* 20, 18, 29, 31, 30, 22. *Α΄ Βασ.* 1, 5-6 κ.ά.

τέκνων, φθορεῖς πλάσματος Θεοῦ...». Εἶδατε; «φονεῖς τέκνων»! αὐτοὶ πού σκοτώνουν τὰ παιδιά τους, αὐτοὶ πού φθείρουν τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ! «Ῥυσθείητε, τέκνα, ἀπὸ τούτων ἀπάντων»²⁵. Ἀπαλλαγεῖτε, παιδιά μου, λέει τὸ βιβλίο τῆς Διδαχῆς, ἀπ' ὅλα αὐτά.

10. Ὁμιλία περὶ σωφροσύνης τῶν νέων, 13-9-1983

.....Πρῶτον –θεμελιώδης ἀρχή: Ἡ σωφροσύνη δέν εἶναι μία ἀρετὴ πού χωρίζεται ἀπὸ τίς ἄλλες ἀρετές, ἀλλά εἶναι μία ἀρετὴ πού εἶναι ἐνταγμένη μέσα στό σῶμα τῶν ὑπόλοιπων ἀρετῶν. Ἐδῶ ὑπάρχει ἡ γνώμη, εἴτε ἀπὸ τόν τρόπο πού κάνουμε τώρα τήν ἀνάλυση εἴτε γιατί ἔτσι πολλοὶ νομίζουν, ὅτι μπορεῖ ἡ σωφροσύνη νά εἶναι κάτι χωρισμένο ἀπὸ τίς ἄλλες ἀρετές καί ὅτι πρέπει νά ἀσκήσουμε τήν ἀρετὴ τῆς σωφροσύνης χωριστά, ἢ μόνον αὐτή, καί δέν χρειάζεται ἄλλα πράγματα. Ὅχι, ἀγαπητοί μου· ἐπαναλαμβάνω: ἡ ἀγωγή τῆς σωφροσύνης εἶναι ἐνταγμένη στό λοιπό σῶμα τῶν ἀρετῶν. Τόσο μάλιστα, ὥστε νά φθάνουμε νά ποῦμε, καί νά τό θυμόμαστε αὐτό, ὅτι δέν ὑπάρχει γενετήσιο πρόβλημα, ἀλλά ὑπάρχει πνευματικό πρόβλημα. Τό θέμα δηλαδή εἶναι τό κατά πόσο μποροῦμε νά κάνουμε τό παιδί μας πνευματικό ἄνθρωπο. Κάνοντας τό παιδί μας πνευματικό ἄνθρωπο, οὐσιαστικά λύνουμε μέ τόν πλέον σωστό καί ἀνώδυνο τρόπο τό γενετήσιο πρόβλημα, τό θέμα τῆς σωφροσύνης. Φυσικά, μεγαλώνοντας, θά δώσουμε καί μερικές ἐξηγήσεις –θά τά ποῦμε λίγο πιό κάτω– ἀλλά, ξαναλέω, δέν μποροῦμε νά χωρίσουμε τό θέμα. Εἶναι δέ ἀ-

25. Διδαχὴ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, ΕΠΕ, κεφ. ε', στ. 1-3, ἐκδ. Ἑλ. Μερετάκης, «Τὸ Βυζάντιον», Θεσ/νίκη 1993, σ. 16.

κατανόητο κι επικίνδυνο σέ υπερθετικό βαθμό αυτό πού πρόκειται νά γίνει στά σχολεία, τό νά διδάξουν δηλαδή σεξολογία στά παιδιά, καί πού φυσικά αυτή ή διαφώτιση καί ή διαπαιδαγώγηση εἶναι τελείως μεμονωμένη ἀπό τήν λοιπή δομή τῶν παιδιῶν, τήν πνευματική δομή, καί θά κάνει κακό· γιατί ἀπλούστατα μᾶλλον θά προωθήσει στήν ἁμαρτία, παρά θά προφυλάξει ἀπό τήν ἁμαρτία. Δέν θέλει ἀπόδειξη. Ὅπου θεσπίστηκε τό μάθημα αυτό, σέ ὅποιους λαούς θεσπίστηκε, κάθε ἄλλο παρά ἀνεστάλη ή ἀνηθικότητα. Κάθε ἄλλο! Ἴσως μπορεῖ οἱ κοπέλες νά ἔμαθαν σέ ποιούς γιατρούς θά πᾶνε γιά νά κάνουν τίς ἐκτρώσεις, ἐνῶ κάποιες ἄλλες πού δέν θά ἤξεραν πολλά πράγματα, δέν ξέρω, μπορεῖ νά πηγαινεν νά αὐτοκτονήσουν. Τώρα ὅμως θά ξέρεϊ ή κοπέλα σέ ποιόν γιατρό θά πάει νά κάνει τήν ἐκτρώσή της! Ὅρίστε!... Νά, κάπως ἔτσι, θά λέγαμε, θά μποροῦσε νά βοηθήσει τό μάθημα τῆς σεξολογίας.

Λύνεται ὅμως τό πρόβλημα ἔτσι; Δέν νομίζω. Οὐτε λύνεται μέ τό νά ποῦμε μόνο συμβουλές γύρω ἀπό τό γενετήσιο, ὅπως κάνουν πολλοί γονεῖς πού λένε ἔνα κάρο συμβουλές! Ναι, ἀλλά φρόντισαν τό παιδί τους νά ζεῖ πνευματική ζωή; Φρόντισαν νά νηστεύει, νά κάνει προσευχή, νά πηγαίνει στήν Ἐκκλησία, νά ἐξομολογεῖται, νά ἔχει ὑπομονή, νά ἔχει ἐλεήμονα αἰσθήματα, νά... νά...; Μόνο τότε θά μποροῦσε νά λυθεῖ τό γενετήσιο πρόβλημα. Τότε μόνο, ἐντασσόμενο ἐκεῖ, θά λυνόταν.

Γι' αυτό σᾶς εἶπα ὅτι δέν ὑπάρχει γενετήσιο πρόβλημα· ὑπάρχει πνευματικό πρόβλημα. Ἄρα τό μοναδικό πρόβλημά μας θά ἦταν τό πῶς θά κάνουμε τούς ἀνθρώπους πνευματικούς· ὅλα τά ἄλλα μετά ἔρχονται μόνα τους, μέ λίγη μόνο διαφώτιση.

11. Ἀπό τήν 3η Ὁμιλία περί γάμου, 4-2-1969

.....Ἀλλά καί κάτι ἄλλο, τέταρτο. Πολλές φορές, ἐπειδή ἀκριβῶς ὑπάρχει αὐτό τό κοινωνικό αἶσθημα ἀναπτυγμένο, τοῦ *τί θά πεῖ ὁ κόσμος*, οἱ μνηστευμένοι, ἀφοῦ προχώρησαν στήν ἁμαρτία τους, τώρα προτιμοῦν νά προβοῦν σέ ἔκτρωση. Τί σημαίνει αὐτό; Σημαίνει ὅτι δίπλα στό ἁμάρτημα τό πολύ μεγάλο τῆς πορνείας προσθέτουν καί τό ἁμάρτημα τοῦ φόνου, τό ἔγκλημα τῆς δολοφονίας μιᾶς ἀθώας ὑπαρξῆς!

Στήν περίπτωση αὐτή βέβαια ἐγκυμονεῖ καί ἓνας πολύ μεγάλος κίνδυνος· νά πεθάνει ἡ κοπέλα!

Θυμᾶμαι ὅτι κάποτε στό Γενικό Νοσοκομεῖο τῆς Λαρίσης εἶχανε φέρει μία κοπέλα κακὴν κακῶς, εἴκοσι ἐτῶν περίπου, γιατί εἶχε ἀποπειραθεῖ νά κάνει μία ἔκτρωση. Εὐτυχῶς ἐξομολογήθηκε. Σ' ἐκεῖνον τόν θάλαμο ὅλοι ἐκλαιγαν, πραγματικά! Ἦτανε σέ ἄθλια κατάσταση ἡ κοπέλα. Εἶχε γνωρίσει κάποιον, τῆς εἶχε ὑποσχεθεῖ γάμο, προχώρησαν οἱ σχέσεις τους, αὐτός τελικά δέν τήν παντρεύτηκε, τήν ἄφησε, ἡ κοπέλα προχώρησε σέ ἔκτρωση, καί τώρα κινδύνευε ἡ ζωή της. Τελικά πέθανε ἡ κοπέλα. Πέθανε. Εἶναι μερικά χρόνια πού συνέβη αὐτό.

Καί μὴν ξεχνᾶμε καί κάτι ἄλλο· ὅτι ὅταν συμβεῖ ἡ ἔκτρωση, πολλές φορές τά ἀνδρόγυνα, τά ζευγάρια, μένουν στόν γάμο ἄτεκνα, διότι μπορεῖ νά προκληθῆκε κάποια βλάβη ἐνδεχομένως, κι ἔτσι τήν ἁμαρτία τους αὐτή νά τήν πληρώσουν ἀκριβά.

12. Ἀπό τήν Ὁμιλία περί ὑπερηφανείας, 21-4-1975

.....Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι τό ἀναγκαῖο ψεῦδος δέν εἶναι ἁμαρτωλό; Ἐκεῖνοι πού ἰσχυρίζονται ὅτι εἶ-

ναι ἀναγκαῖο τό ψεῦδος, στηρίζουν τό ἐπιχείρημά τους, δηλαδή τό ὅτι μποροῦμε κάποτε νά ποῦμε ἕνα ψέμα ἐξ ἀνάγκης, σέ κάποια σημεῖα τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἐπικαλοῦνται ἐκεῖνο τό περιστατικό μέ τίς μαῖες στήν Αἴγυπτο, τίς μαμμές, πού δύο ἀπ' αὐτές, ἡ Φουά καί ἡ Σεπφώρα, οἱ σπουδαιότερες, ξεγεννοῦσαν τίς Ἑβραῖες. Ὅταν λοιπόν ἔδωσε ἐντολή ὁ Φαραώ νά ἐξολοθρεύουν τά ἀρσενικά παιδιά, εἶπε στίς μαῖες: *«Προσέξτε καλά· ὅταν γεννιέται θηλυκό, θά τό περιποιεῖστε· ὅταν γεννιέται ἀρσενικό, θά τό πετᾶτε στό ποτάμι!»*. Αὐτές φοβήθηκαν τόν Θεό, καί εἶπαν: *«Πῶ πῶ... πῶς νά κάνουμε τέτοιο ἔγκλημα!»*. Βλέπετε τότε οἱ μαῖες φοβοῦνταν τόν Θεό· σήμερα ὅμως οἱ μαῖες καί οἱ μαιευτῆρες δέν φοβοῦνται τόν Θεό, ἀλλά βάζουν μέ τό ζόρι τούς ἀνθρώπους νά κάνουν ἔκτρωση! Ἰδίως οἱ μαιευτῆρες, οἱ γιατροί. Μέ τό ζόρι! *«Ἄντε τώρα... Τί νά τό κάνεις τό παιδί;»*, νά πάρουν ἐκεῖ κανένα πεντακοσάρικο, χιλιάρικο, δέν ξέρω πόσα παίρνουν σέ κάθε ἔκτρωση! *«Ἄντε, λένε, νά τό πετάξουμε!»*... Φοβερό πρᾶγμα! Ἐκεῖνες ὅμως οἱ μαῖες τότε δέν θανάτωναν τά παιδιά, τά ἀγόρια, οὔτε ἐπικροτοῦσαν τήν περίπτωση, καί ἀναγκάζονταν νά ποῦν ψέματα.

.....Ἐνας κύριος, προχθές τήν Κυριακή, μοῦ ἔδωσε κάτι ἀποκόμματα ἐφημερίδων, καί εἶδα κάτι, πού ἀσφαλῶς ὅλοι θά τό ξέρετε, πού ἔγραψαν γιά μία οἰκογένεια, ἕνα ζευγάρι, πού ἔκανε δεκαπέντε παιδιά. Θά τό διαβάσατε αὐτό. Δεκαπέντε παιδιά! Ἡ ἐφημερίδα εἶχε καί τή φωτογραφία τους. Ἐπῆρχε ἕνας λόχος κατά ἀνάστημα –καί λείπανε καί δύο παιδιά– κατά ἀνάστημα, ἀπό τό πιό μεγάλο παιδί μέχρι τό πιό μικρό. Νέοι ἄνθρωποι· τριάντα ἕξι χρονῶν εἶναι ἡ μητέρα, καί ὁ πατέρας σαράντα πέντε χρονῶν. Νέοι ἄνθρωποι, καί ἔχουν δεκαπέντε παιδιά. Τό τελευταῖο παιδάκι εἶ-

ναι δέκα ἡμερῶν. Τό χωριό τους δέν ἔχει συγκοινωνία. Ὅταν ἔφυγε ἀπό τήν κλινική ἢ γυναίκα, ἔπρεπε νά πάει μέ τό μουλάρι ἀπό ἓνα σημεῖο καί πάνω, μέ τό μωρό στήν ἀγκαλιά, πέντε ἡμέρες δρόμο! Εἶχε ὠραίες φωτογραφίες· πῶς τρῶνε τά παιδιά μέσ στό σπίτι καί τά λοιπά.

Σέ διάφορες ἐρωτήσεις πού κάνει ἡ δημοσιογράφος, παρουσιάζονται μερικά στοιχεῖα πού εἶναι πραγματικά ἄξια πολλοῦ ἐπαίνου καί μᾶς συγκινοῦν. «*Πῶς τόσα παιδιά;*» ρωτάει ἡ δημοσιογράφος. «*Μά αὐτό εἶναι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνδρας μου, λέει ἢ γυναίκα, διάβασε μερικά βιβλία, καί λέει ὅτι εἶναι ἁμαρτία νά μήν κάνουμε παιδιά*». ἜΑρα γι' αὐτούς ἡ παρεμπόδιση τῆς συλλήψεως εἶναι ἄγνωστη! Πῶς ζεῖ ἡ οἰκογένεια; Ἔνα οἰκόπεδο ἔχει μόνο στό Ἄγρίνιο, πού ἴσως κάποτε κτίσει, καθώς καί μερικά χωράφια στήν Τριχωνίδα ἐπάνω στά κατσάβραχα, πού δέν πάει λεωφορεῖο, καί βάζουνε λίγα καπνά καί λίγες ἐλιές. Μ' αὐτά ζοῦν.

Τά βρῆκε ἡ δημοσιογράφος ὅλα τά παιδιά πεντάκαθα, μαζεμένα, περιποιημένα. Ὅπως ὁμολογοῦν οἱ γονεῖς, δέν ὑπάρχει πρόβλημα φαγητοῦ, μέ τήν ἔννοια *τό παιδί μου εἶναι κακοφάγανο*. Πᾶρτε ἀπό ἄδω τό μάθημα, παρακαλῶ. «*Τό παιδί μας, λέει, δέν τρώει!*» Ἔ, βέβαια· ἅμα τό φορτώνεις σοκολάτες καί κρέμες, πού νά φάει τό παιδί πιά!... δέν μπορεῖ πλέον νά φάει! Ἄφησέ τό λιγάκι νά πεινάσει. Κάν' του καί μία μπομπότα, νά δεῖς πῶς τρώει τό παιδί μετά! Ἐνῶ αὐτά, μηνῶν παιδάκια, ἔπαιρναν τό κουτάλι καί ἔτρωγαν μόνα τους καί τό ἓνα βοηθοῦσε τό ἄλλο. Ἄν τό παιδάκι πεινάσει, θά φάει, καί εἶναι στήν ὑγεία μιά χαρά. Καί πραγματι φαίνονταν στή φωτογραφία χαρούμενα παιδάκια καί καθαρά.

Ἄκόμη ἔχει καί μία φωτογραφία πού πᾶνε στήν

Ἐκκλησία. Ὅλος ὁ λόχος τῆς οἰκογενείας: δεκαπέντε παιδιά, καί δύο οἱ γονεῖς –δεκαεπτὰ– καί ἡ γιαγιά – δεκαοκτώ. Ὅλοι στήν Ἐκκλησία· νά πᾶνε νά κοιωνήσουν. Ὅλοι! Εὐσεβῆς λοιπόν οἰκογένεια. Διότι ἂν οἱ γονεῖς δέν ἦταν εὐσεβεῖς, δέν θά ἔκαναν τόσα παιδιά. Ἀλλά καί πτωχοί. Ποῦ εἶναι αὐτοί πού λένε ὅτι δέν ἔχουνε χρήματα καί δέν ἐπαρκοῦν τά οἰκονομικά τους;... Δέν νομίζω λοιπόν ὅτι τά οἰκονομικά αὐτοῦ τοῦ ζευγαριοῦ, στό χωριό ἐκεῖ πού βρίσκονται, εἶναι ἀνώτερα ἀπό τά οἰκονομικά, τούς μισθούς καί γενικά τά ἔσοδα πού ἔχουν οἱ ἄνθρωποι στίς πόλεις, ἔστω κι ἂν λένε ὅτι τά ἔξοδα εἶναι πολλά στήν πόλη. Τίποτα· εἶναι προσχήματα, ἀγαπητοί μου. Πιστέψτε, εἶναι προσχήματα ὅλα αὐτά. Ἀκόμη καί οἱ λόγοι ὑγείας, πού ἐπικαλοῦνται πολλές φορές οἱ γυναῖκες, στήν πραγματικότητα εἶναι λόγοι ἀναπαύσεως. Σήμερα ἡ γυναίκα ἔμαθε στό χουζούρι της. Τό ἔμαθε, ἔγινε αἷμα της, ἔγινε κύτταρό της· τό πιστεύει αὐτό.

Ὅμως ὅλα τά θέματα εἶναι θέματα πίστεως. Αὐτή τήν στιγμή ἂν μᾶς ἔλεγαν ὅτι θά ἔδιναν ἓνα τσουβάλι λίρες πού εἶναι στήν Ἀθήνα, καί θά ἔπρεπε νά πᾶμε νά τό πάρουμε ἀπό ἑκεῖ μέ τά πόδια, θά πηγαίναμε μέ τά πόδια! Ἄν ὅμως μᾶς ἔλεγαν νά πᾶμε γιά μία δουλειά μέ τά πόδια, ἀμέσως θά λέγαμε: «*Τί;... μέ τά πόδια;! Δέν πάω!*». Βλέπετε ὅτι τό ἀγῶϊ ξυπνάει τόν ἀγωγιάτη. Δηλαδή τί σημαίνει αὐτό; Ἄν ἔχεις βάλει μέσα σου τόν Θεό καί ἔχεις τήν πίστη σ' Αὐτόν, τότε ὅλα εἶναι δυνατά. Σήμερα βγάλαμε τόν στόχο αὐτό. Μή πλανώμαστε: ἔχουμε βγάλει τόν στόχο αὐτό, γι' αὐτό μύριες προφάσεις προφασίζόμαστε καί λέμε ἄλλοτε μὲν αὐτό, ἄλλοτε δέ ἐκεῖνο.

Ἔτσι λοιπόν θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι αὐτή ἡ οἰκογένεια εἶναι ἓνα ὑπόδειγμα ζωῆς οἰκογενειακῆς,

ἀλλά καί ἀποστόμωση γιά ὅσους θά ἤθελαν νά δικαιολογηθοῦν. Περιττό νά σᾶς πῶ ὅτι σ' αὐτό τό ζευγάρι δέν ὑπῆρξε θέμα ἐκτρώσεως οὔτε κατά διάνοια! Τέτοια πράγματα οὔτε κατά διάνοια! Εἶναι λοιπόν ἕνα χαστούκι, ἕνα ράπισμα, πού ἔρχεται καί σοῦ λέει: «*Ἐσύ τί κάνεις; Τί κάνεις;...*».

Γι' αὐτό, ἀγαπητοί μου, ἔκανα μία σκέψη: Ἄν μερικοί ἄνθρωποι ἀπό ἐσᾶς, κυρίες, κύριοι, –ὅπως θέλετε κανονίστε το, συμφωνῆστε το μεταξύ σας– γράψατε μία ἐπιστολή, ὄχι πολλές ἐπιστολές, καί ἐπαινούσατε αὐτούς τούς ἀνθρώπους, θά τούς δίνατε πολύ κουράγιο. Κι αὐτό διότι τόν ἄνθρωπο αὐτό, πού βέβαια εἶναι πολύ χαρούμενος καί πολύ εὐτυχημένος, ἕνα πράγμα τόν πειράζει: ὅπου πάει τόν κοροϊδεύουν ὅλοι. Καί γιατί τόν κοροϊδεύουν ὅλοι; Γιατί ἔχει πολλά παιδιά! Εἶναι συνηθισμένο. Τά γνωστά ἐκεῖνα πού λένε στά παιδάκια, ἀκόμη καί οἱ δασκάλες καί οἱ δασκαλοὶ στό σχολεῖο: «*Κουνέλα εἶναι ἡ μάνα σου;...*»! Φοβερά πράγματα! Φοβερά! Καί σήμερα ντρέπονται νά κάνουν οἱ ἄνθρωποι παιδιά ἐπειδή θά γίνουν ἀντικείμενο εἰρωνείας. Κι ἔτσι, ὅπου πάει τόν κοροϊδεύουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Αὐτό τόν κάνει καί αἰσθάνεται ἄσχημα. Μπορεῖτε νά φανταστεῖτε νά λαβαίνει ἐπιστολές ἐνισχύσεως καί ἐπαίνου, πόσο θά ἀνορθωθεῖ ἠθικά ὁ ἄνθρωπος αὐτός; Γι' αὐτό γράψτε μία ἐπιστολή· σᾶς τό συνιστῶ· θά εἶναι μία ἠθική ἀνόρθωσή του, γιά νά μπορεῖ νά τά βγάλει πέρα ὁ ἄνθρωπος αὐτός μέ τά τόσα του παιδιά.

Ἄκόμα θά σᾶς ἔλεγα καί κάτι ἄλλο. Κάντε μεταξύ σας μία ἐπιτροπή· μεταξύ σας. Συμφωνῆστε καί ἐνισχύστε τήν οἰκογένεια καί ὑλικῶς. Τοῦ δίνει τό κράτος 150 δραχμές γιά τό κάθε παιδί –*κάτι τρέχει στά γύφτικα!*– ὅταν ἐδῶ παίρνουν τόσες χιλιάδες δραχμές

ἄλλοι ἄνθρωποι, καί ἔχουν μόνο ἓνα ἢ δύο παιδιά, καί λένε πῶς θά τά μεγαλώσουν! Γι' αὐτά πού θά μαζέψετε μεταξύ σας, δέν θέλω νά ξέρω τίποτα ἐγώ· θά χαρῶ μόνο νά μοῦ πεῖτε: *«Νά, στείλαμε μία ἐπιστολή»*. Οὐτε θ' ἀνακατευθῶ ἐγώ· κάντε το μεταξύ σας. Στείλτε αὐτά τά πράγματα, ἔτσι, σάν ἓναν καρπό τῆς νηστείας σας. Τώρα νηστεύουμε. Ὁ καρπός λοιπόν τῆς νηστείας σας ἄς εἶναι ἡ βοήθειά σας πού θά προέλθει καί ἀπό τό ὑστέρημα ἀλλά καί ἀπό τό περίσσειμά σας· δηλαδή μέ τό νά μήν ἀγοράσετε γαρίδες πού ἔχουν 300-400 δραχμές, ἀλλά νά ἀγοράσετε πιό φθηνά φαγητά, καί τήν διαφορά τῶν χρημάτων νά τήν στείλετε στήν οἰκογένεια αὐτή, ὥστε νά ἐνισχυθεῖ καί ὑλικά. Μή πεῖτε ὅτι ἴσως καί ἄλλοι θά στείλουν. Ἄς στείλουν· καί πρέπει νά στείλουν, γιά νά βάλει ὁ ἄνθρωπος στήν Τράπεζα αὐτά τά χρήματα. Δεκαπέντε παιδιά, κόρες, πῶς θά τίς προικίσει αὐτές; Καί στό κάθε παιδάκι του νά βάλει μερικά χρήματα στήν Τράπεζα. Ἄς περισσέψουν· θά ἔναι γιά τήν προίκα τῶν παιδιῶν. Ὡστε ἡ οἰκογένεια αὐτή νά μπορέσει ν' ἀναπνεύσει καί νά πεῖ δόξα τῷ Θεῷ. Θά τό θεωρήσει ἀπό τόν Θεό ὅτι εἶναι μία πρόνοιά Του καί μία εὐλογία.

Θά ἔλεγα στό τέλος ἐκεῖνο πού λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τόν Τίτο, ὅταν τοῦ συνιστᾷ τόν Ἄπολλώ καί τόν Ζηνᾶ νά τούς στείλει *«σπουδαίως»*· *«Σπουδαίως πρόπεμψον αὐτούς ἵνα μηδέν αὐτοῖς λείπῃ»*. Στόν δρόμο, λέει, νά μήν τούς λείψει τίποτα. *«σπουδαίως πρόπεμψον»*, δῶσε τους ὅλα τά ἐφόδια! Καί σημειώνει: *«μανθανέτωσαν καί οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μή ὄσιν ἄκαρποι»*²⁶. Ἄς μάθουν καί οἱ δικοί μας νά

26. Τίτ. 3, 14.

προϊστανται σέ τέτοια καλά ἔργα, καί ἐννοεῖ τά ἐφόδια πού θά ἔπρεπε νά πάρουν ἐκεῖνοι οἱ δύο ἱεραπόστολοι, γιά νά μή μένουν ἄκαρποι οἱ Χριστιανοί μας.

Γιά νά μήν μείνουμε λοιπόν «ἄκαρποι», ἀγαπητοί μου, μπροστά σέ τέτοια σπάνια παραδείγματα, σᾶς τό συνιστῶ θερμά. Δέν σᾶς τό ἐπιβάλλω, ὁ Θεός νά φυλάξει· σᾶς τό συνιστῶ θερμά. Ἐάν κρίνετε κι ἂν νομίζετε, δώσετε ἓνα παρόν χριστιανικῆς συμπεριφορᾶς.

13. Ἑρώτηση: *«Γέροντα, ὅπως ξέρουμε, ὅταν μία γυναίκα μείνει ἐγκυος, εἶναι ἁμαρτία νά κάνει ἔκτρωση. Ἐάν ὅμως ἡ γυναίκα αὐτή ἔχει προσβληθεῖ ἀπό μία νόσο, ὅπως παραδείγματος χάριν τό aids, εἶναι σωστό νά φέρεי στόν κόσμο αὐτό τό παιδί μέ μία τέτοια ἀρρώστια; Μπορεῖτε νά μᾶς πεῖτε τί γίνεται σ' αὐτή τήν περίπτωση;».*

Μάλιστα. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὑπάρχουν καταστάσεις τρόπον τινά διλημματικές. Εἶπα *τρόπον τινά* προσέξτε το. *Δίλημμα* θά πεῖ νά μή βρίσκεις λύση, νά μήν ξέρεις τί πρέπει νά κάνεις. Νά κάνεις ἔτσι; νά κάνεις ἄλλιῶς; Αὐτό λέγεται *δίλημμα*· δηλαδή νά μήν μπορεῖ νά δοθεῖ ἀπάντηση. Διότι ὑπάρχει ἡ ἄποψη, κι αὐτή εἶναι ἡ ἀνθρώπινη λογική –ὑπογραμμίζω: ἡ ἀνθρώπινη– πού μᾶς λέει: *«Νά ῥθει στόν κόσμο ἓνας ἄνθρωπος καινούργιος, καί νά εἶναι ἄρρωστος; καί μάλιστα ἀφοῦ θά γεννηθεῖ;... Θά ὑποστεῖ κάποιες περιπέτειες, καί μετά θά πεθάνει».* Διότι ἓνα παιδί πού θά γεννηθεῖ τόσο βαριά ἄρρωστο δέν μπορεῖ βέβαια νά μεγαλώσει καί νά αὐξηθεῖ καί νά γεράσει· προφανῶς λοιπόν θά πεθάνει. Λίγο μετά τήν γέννησή του, λίγο παραπέρα, θά πεθάνει. Ὅπως ὑπάρχει τώρα καί ἐκεῖνο τό δοκιμαστικό τέστ, πού πηγαίνει μία ἐγκυμονοῦσα, τῆς κάνουνε μία μικρή ἐπέμβαση, παίρνουν ἀ-

πό τό αίμα τοῦ ἐμβρύου, δοκιμάζουν καί βλέπουν ἄν ἔχει, ἄς ποῦμε, μεσογειακή νόσο. Παρακαλῶ αὐτά νά τά ἀκοῦτε, γιά νά μήν σταθεῖτε ποτέ ἄνθρωποι τραγικοί. Καί δοκιμάζουν μ' αὐτό τό τέστ πολλά πράγματα, ἀλλά κυρίως τήν μεσογειακή ἀναιμία. Ἔχω ὑπ' ὄψη μου μιά τέτοια περίπτωση. Εἶναι γνωστό ὅτι ἡ μεσογειακή νόσος ὑπάρχει στήν Ἑλλάδα, καί μάλιστα στήν Θεσσαλία, καί εἰδικότερα στήν Καρδίτσα ὅπως λένε, εἶναι δηλαδή συνηθέστερη ἐκεῖ, συχνότερη. Μεσογειακή ἀναιμία ὅμως ἔχουμε σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα, ἀλλά καί στίς μεσογειακές χῶρες. Ὅποτε ἄν τό παιδί ἔχει μεσογειακή νόσο, πού θά πρέπει ἴσως-ἴσως κάθε μῆνα ἢ κάθε δεκαπέντε νά ἀλλάζει αίμα καί ὅ,τι ἄλλο, τότε, ὅσο εἶναι καιρός, πρέπει νά γίνει ἡ ἔκτρωση. Καί δικαιολογοῦμε τήν ἔκτρωση, γιά νά μήν βασανίζεται αὐτό τό παιδί· ἀλλά καί οἱ γονεῖς νά μήν βασανίζονται. Ἔχουμε πολλές περιπτώσεις. Πολλές.

Λοιπόν. Ὅταν ὑπάρχει ἡ ἐντολή *«οὐ φονεύσεις»*, δέν μᾶς ἀφήνονται περιθώρια. *«Οὐ φονεύσεις!»* *«Μά...»* Δέν ὑπάρχει *«Μά...»*. Εἶδατε τί εἶπα προηγουμένως; μέ τήν ἀνθρώπινη λογική μας βγάζουμε αὐτά τά συμπεράσματα. Δέν μπορούμε ὅμως νά ἐπικαλεστοῦμε τήν ἀνθρώπινη λογική, τήν ὁποία ἐπικαλεῖται καί ἡ ἰατρική ἐπιστήμη. Σοῦ λέει: *«Ἀκοῦστε, κύριέ μου· θά ἔχετε ἓνα παιδί τέτοιο καί τέτοιο, καί δέν σᾶς συμφέρει!»* καί λοιπά καί λοιπά. Ἦ: *«Κινδυνεύει ἡ ζωή τῆς μητέρας – ἄλλο αὐτό – καί ἄν δέν γίνει ἔκτρωση, τότε θά πεθάνει ἡ μητέρα!»*, βέβαια καί τό παιδί μαζί.

Ἦ ὑπάρχει ὅμως καί ἡ περίπτωση νά γεννηθεῖ τό παιδί, χωρίς ἡ μητέρα νά πεθάνει. Ἔχουμε πάμπολλες τέτοιες περιπτώσεις. Πρό ὀλίγων ἐτῶν μία παράλυτη γυναίκα – ἔχουμε κι ἐδῶ ἓνα παράδειγμα, στή Λάρισα·

ὅσοι γνωρίζουν, γνωρίζουν· τέλος πάντων— μία παράλυτη γυναίκα στήν Ἀγγλία ἐγκυμόνησε, καί τῆς εἶπαν ὅτι ὅπωςδήποτε ἔπρεπε νά κάνει ἔκτρωση. «*Ἐγώ; εἶπε, Ποτέ!*» «*Μά θά πεθάνεις!*» «*Ἄς πεθάνω!...*» Καί γέννησε, καί τό παιδάκι εἶχε ἄκρα υἰεία, καί ἡ μητέρα δέν πέθανε, καί ἦταν εὐτυχής. Καί ἡ εἶδηση αὐτή ἔγινε γνωστή σέ ὅλη τήν ὑφήλιο. Εἶναι αὐτός ὁ ὀρθολογισμός ὁ ὁποῖος μᾶς διακρίνει!

Ὅπως κι ἂν ἔχει τό πρᾶγμα, ὅ,τι καί νά συμβαίνει, δέν πρέπει νά κάνουμε ἔκτρωση· διότι... διότι...! Ἄκομη θά συνιστοῦσα σέ σᾶς τά κορίτσια, ἔστω κι ἂν σήμερα δέν εἶστε μητέρες, αὔριο θά εἶστε, ἀλλά καί στά ἀγόρια, πού θά εἶναι πατέρες, νά τό ξέρετε αὐτό τό πρᾶγμα. Καί θά ἔλεγα νά μήν πηγαίνατε νά κάνετε αὐτό τό δοκιμαστικό τέστ στό ἔμβρυο —γιατί εἶναι πειρασμός— νά δεῖτε ἂν τό ἔμβρυο εἶναι υἰιές ἢ δέν εἶναι υἰιές. Ἄφῃστε το· τά παρακάτω τά ξέρει ὁ Θεός. Ὅπως κι ἂν ἔχει τό πρᾶγμα, μᾶς ἀπαγορεύεται ὅπωςδήποτε νά κάνουμε ἔκτρωση! Μήν πεισθεῖτε ἀπό τήν Ἰατρική. Θά τό πῶ γιά δεύτερη φορά: ἡ Ἰατρική κινεῖται ἐπί ὀρθολογιστικοῦ ἐπιπέδου, καί ὄχι ἐπί τοῦ ἐπιπέδου τῆς πίστεως. Λίγοι γιατροί εἶναι ἐκεῖνοι πού κινοῦνται καί ἐπί τοῦ ἐπιπέδου τῆς πίστεως· οἱ πῖό πολλοί κινοῦνται ἐπί τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ὀρθολογισμοῦ. «*Οὐ φονεύσεις!*» λοιπόν, χωρίς περιθώρια καί χωρίς παραθυράκια ἐρμηνευτικά. Αὐτά καί γι' αὐτή τήν ἀπορία.

(23-10-1994)

14. Ἑρώτηση: «*Θά σωθοῦν τά ἀβάπτιστα νήπια;*».

Τό θέμα αὐτό εἶναι γνωστό μόνο στόν Θεό. Τό ἐάν τό παιδί πού δέν βαπτίσθηκε σωθεῖ ἢ δέν θά σωθεῖ, αὐτό τό ἀγνοοῦμε. Δέν τό γνωρίζουμε αὐτό τό πρᾶγμα· ἐναπόκειται στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός ξέρουμε ὅτι εἶναι καί δίκαιος, ἀλλά εἶναι καί ἀγαθός. Καί μόνο ἓνας ἄνθρωπος πού θά ἀρνιόταν νά πιστέψει, αὐτός θά ἦταν κατάκριτος. Τό λέει σαφῶς ὁ Χριστός αὐτό· σαφῶς: «*ὁ πιστεύσας καί βαπτισθεῖς – ὅπως ἐξ ἄλλου τελειώνει καί τό Κατά Μάρκον εὐαγγέλιο – σωθήσεται, ὁ δέ ἀπιστήσας κατακριθήσεται*», *θά καταδικασθεῖ*. Ἀλλά ὅταν λέει ὁ «*ἀπιστήσας*», ἐννοεῖ τόν συνειδητά ἀπιστήσαντα. Συνεπῶς στό θέμα τῶν νηπίων πού δέν προλάβουμε νά τά βαπτίσουμε καί πέθαναν, αὐτά ἐάν θά σωθοῦν ἢ ὄχι, δέν γνωρίζουμε· ἀλλά λέμε μόνο αὐτό, ὅτι τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶναι μεγάλο, καί Ἐκεῖνος ξέρει. Ἐγώ πιστεύω ὅτι τά νήπια αὐτά θά σωθοῦν.

(Ἐπάρχει συνέχεια τῆς ἐρωτήσεως· μόνο πού δέν ἀκούγεται καλά στήν κασέτα).

Ὅχι. Προσέξτε. Αὐτή ἡ ἀπορία σας εἶναι ἀξιόλογη. Ἡ μέν ἁμαρτία εἶναι κληρονομική, ἡ δέ σωτηρία δέν εἶναι κληρονομική. Διότι θά μπορούσε νά πεῖ κανεῖς: «*Ναί μέν κληρονομήσαμε ἀπό τόν Ἀδάμ τόν θάνατο καί τήν φθορά καί τήν ἁμαρτία· τώρα, ἐάν οἱ γονεῖς βαπτισθοῦν καί γεννήσουν παιδιά, αὐτά τά παιδιά δέν μποροῦν νά ἔχουν καί τήν σωτηρία θά λέγαμε ἐκ προγόνων, ὅπως ἔχουμε καί τήν ἁμαρτία καί τήν καταδίκη ἐκ προγόνων;*». Ὅχι· ἡ σωτηρία εἶναι μία καθαρά προσωπική ὑπόθεση. Γι' αὐτό ὁ Κύριος εἶπε: «*ὁ πιστεύσας καί βαπτισθεῖς σωθήσεται*», δηλαδή πρέπει νά ὑπάρχει τό προσωπικό στοιχεῖο τῆς πίστεως, πού

είναι μία υπόθεση ελεύθερη, μία πράξη ελεύθερη, πού κάνει κανείς απέναντι στον Θεό για να σωθεί. Δεν είναι λοιπόν ή σωτηρία κληρονομική· όχι· είναι καθαρά προσωπική. Άλλο θέμα βέβαια ότι για τό νήπιο πού βαπτίζεται –σᾶς τό ἔχω κι ἄλλοτε πεῖ, ὅταν εἶχε πάλι διατυπωθεῖ ή ἀπορία– ὅτι ἐξ ὀνόματός του ἔχουμε τόν ἀνάδοχο, ὁ ὁποῖος ὁμολογεῖ πίστη στόν Χριστό, καί ἔτσι ὑπόσχεται ὅτι ὅταν ἐνηλικιωθεῖ ὁ ἀναδεκτός θά τόν κατηγήσει, θά τόν βοηθήσει, γιά νά γνωρίσει συνειδητά τήν Πίστη καί τήν Ἀλήθεια. Κατάλαβατε;

Ἄλλά δέν εἶναι μόνο τά νήπια αὐτά πού δέν προλαβαίνουμε νά βαπτίσουμε. Μήπως τά παιδιά πού ἀπορρίπτονται ὡς ἐκτρώσεις, μήπως τά παιδιά αὐτά δέν εἶναι στήν ἴδια κατηγορία; Δέν ἔχει σημασία ὅτι δέν ὀλοκληρώθηκε ή διαμόρφωσή τους. Σᾶς τό ἔχω ξαναπεῖ ὅτι εἶναι φανερό, ἀπό μόνο του φανερό, ὅτι στό ἔμβρυο, σέ ὁποιαδήποτε ἡλικία κι ἂν βρίσκεται αὐτό, εἶναι πλήρης ἄνθρωπος! Πλήρης! *Ἄμα σύλληψις, ἄμα ἄνθρωπος!* Αὐτό νά τό θυμᾶστε πάντοτε. Δηλαδή τήν στιγμή πού γίνεται ή σύλληψη, τήν ἴδια στιγμή ἔχουμε ἄνθρωπο. Ἀκόμα καί ἐάν ὑποτεθεῖ ὅτι ή σύλληψη ἔγινε πρῖν ἀπό ἕνα δευτερόλεπτο, ἔχουμε πλήρη ἄνθρωπο· κι ἂν ὑποτεθεῖ ὅτι θά ἤθελαν, εὐθύς μετά τήν σύλληψη, ἀμέσως μετά, νά ἔκαναν ἀποβολή τοῦ ἐμβρύου, δηλαδή δέν ξέρω τί νά ἔκαναν ἐκεῖ γιά νά ἀποβληθεῖ, ἔχουμε πλήρη ἔκτρωση, ἤτοι πλήρη φόνο, διότι εἶναι ὀλόκληρος ὁ ἄνθρωπος! Καί δέν εἶναι ἀνάγκη νά ρωτήσουμε οὔτε τήν Βιολογία οὔτε ἕναν γιαντρό νά μᾶς τό πεῖ· εἶναι ἀπό μόνο του φανερό. Διότι ὁ ἄνθρωπος μετά τήν σύλληψη δέν παίρνει ἀπό τή μητέρα παρά μόνο τροφή γιά νά ζήσει. Ἄν ὑποτεθεῖ ὅτι θά ἐπιτυγάναμε αὐτή τήν σύλληψη τοῦ ἀνθρώπου

μέσα σ' έναν δοκιμαστικό σωλήνα –πού έχει γίνει αυτό, και δέν είναι τόσο δύσκολο– θά μπορούσαμε νά αὐξήσουμε τό ἔμβρυο καί νά φθάσουμε στόν πλήρη ἄνθρωπο μέσα στόν δοκιμαστικό σωλήνα. Πῶς λοιπόν τώρα ἐκεῖ μέσα στόν δοκιμαστικό σωλήνα παίρνει ὅλα ἐκεῖνα τά ὄργανα, τά ὁποῖα δέν εἶχε πρῶτα, καί τά ἔχει μετά πλήρως, δηλαδή χέρια, πόδια, μάτια, μυαλό, ξέρω ἄγῳ, τοῦτα, ἐκεῖνα, ὅλα ὅσα ἔχει ἕνας ἄνθρωπος ὅταν γεννηθεῖ; Πῶς; ἀπό ποῦ τά πῆρε; ἀπό τό γυαλί τοῦ δοκιμαστικοῦ σωλήνα τά πῆρε αὐτά;... Αὐτό σημαίνει ὅτι τά εἶχε μέσα του ἀπ' τήν ἀρχή. Τό ἔμβρυο εἶναι ἕνας μικρός πλήρης κόσμος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐξέλιξη δέν σημαίνει ὅτι σιγά-σιγά γίνεται ἄνθρωπος!

Σᾶς τό λέω αὐτό γιατί ὑπῆρξε κάποτε μία θεωρία, ἡ ὁποία βεβαίως ἀπορρίφθηκε, ὑλιστική θεωρία, προϊόν τῆς θεωρίας τῆς ἐξελίξεως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος μέσα στά σπλάχνα τῆς μητέρας του, κατά τήν ἐμβρυακή του ἡλικία, μετέρχεται ὅλα τά στάδια τοῦ κτήνους! Ὑπῆρχε αὐτή ἡ θεωρία. Δέν εἶναι γελοία; ἔ; Καί μόνο πού θά τήν ἀκούσετε τώρα, θά γελάσετε πραγματικά. Λέει ὅτι ὁ ἄνθρωπος μετέρχεται ὅλα τά στάδια τοῦ κτήνους, ὥστε ὅταν θά γεννηθεῖ στούς ἐννιά μῆνες νά φθάσει νά εἶναι πλήρης ἄνθρωπος. Γιατί; Γιατί εἶναι ἐπανάληψη τῶν ὄσων ἔγιναν μέσα στήν κτίση, πού ἡ ζωή ξεκίνησε ἀπό ἕναν μονοκύτταρο ὄργανισμό, πέρασε τά διάφορα στάδια τῶν ζώων, καί ἔφτασε, διά τῆς ἐξελίξεως πάντοτε, στόν ἄνθρωπο! Αὐτό δηλαδή πού ἐξωτερικά γινόταν μέσα στούς αἰῶνες, σήμερα ἐπαναλαμβάνεται μέσα στά σπλάχνα τῆς μητέρας κατά τούς ἐννέα μῆνες! Εἶναι φοβερά γελοῖο· ἀλλά καί πειραματικῶς ἀποδεδειγμένο ὅτι εἶναι ἀπορριπτέο. Καί λογικῶς καί πειραματικῶς. Ἀκοῦστε τό γιατί.

Ἄν πάρουμε ἓνα σπερματοζώριο καί ἓνα ὠάριο –ἐδῶ ἔχουμε καί γιατρούς ἓναν, δυό, τρεῖς... πόσους ἔχουμε– καί τά βάλουμε αὐτά μέσα σέ ἓναν δοκιμαστικό σωλῆνα καί πετύχουμε τήν σύλληψή τους, ἔχουμε ἓναν πλήρη ἄνθρωπο. Μετά λοιπόν τί θά γίνει; Θά περάσει αὐτός ὁ ἄνθρωπος ἀπό ὅλα τά στάδια κτήνους;! Ἔχουμε βέβαια μιά ἀλλαγὴ, ἔχουμε μιά ἐξέλιξη· ἀλλά αὐτή ἢ ἐξέλιξη δέν εἶναι ἀπό τά ἀτελέστερα πρὸς τά τελειότερα, ἀλλά εἶναι ἀπλῶς τό ξεδίπλωμα ἑνὸς τέλειου ὀργανισμοῦ. Ἀκοῦστε τί σᾶς εἶπα: εἶναι τό ξεδίπλωμα ἑνὸς τέλειου ὀργανισμοῦ! Διότι μέσα σ' ἓνα τόσο μικρὸ ἔμβρυο, πού δέν φαίνεται μέ τό μάτι, πῶς θά θέλατε νά ἔχουμε τήν παρουσία ὅλων ἐκείνων τῶν ὀργάνων πού ἔχουμε στό ἀνθρώπινο σῶμα μας ὅταν εἴμαστε πλήρεις καί τέλειοι; Ξαναλέω λοιπόν ὅτι ἐκεῖ μέσα ὑπάρχουν ὅλα τά γενετικά στοιχεῖα γιά τό ξεδίπλωμα καί τήν ἐμφάνιση ὅλων τῶν μερῶν τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, τῆς ἀνθρώπινης ὑπάρξεως καλύτερα, ἢ ὁποῖα θά ἐμφανισθεῖ. Δέν ἔχουμε λοιπόν ἐξέλιξη μέ τήν ἔννοια ὅτι φεύγουμε ἀπό ἓνα κατώτερο ὄν πρὸς ἓνα ἀνώτερο, ἀλλά εἶναι αὐτό καθεαυτὸ τέλειο ὄν, καί ξεδιπλώνεται. Δέν ξέρω ἂν ἔγινα σαφής. Τό καταλάβετε;

Γι' αὐτό λοιπόν ἢ ἔκτρωση ὅπωςδήποτε εἶναι φόνοσ καί, γιά νά ξαναγυρίσω στό θέμα, ὅλα αὐτά τά ἀγέννητα παιδιά εἶναι τέλειοι ἄνθρωποι· καί δέν βαπτίσθηκαν γιατί δέν πρόλαβαν. Ἔ, βέβαια, πῶς νά βαπτισθοῦν; ἀφοῦ δέν πρόλαβαν νά γεννηθοῦν γιά νά βαπτισθοῦν! Ἐκεῖ εἶναι τό πρόβλημα. Ἀλλά σᾶς εἶπα ὅτι ὁ Θεός εἶναι δίκαιος, καί οἱ μὲν γονεῖς θά τιμωρηθοῦν διότι εἶναι πάρα πολύ βαρὺ τό ἀμάρτημά τους, καί ὡς φόνοσ, ἀλλά καί γιατί δέν πρόλαβαν τά παιδιά τους αὐτά νά βαπτισθοῦν καί λοιπά, τά δέ παιδιά ὁ

Θεός ξέρει τί θά κάνει παρακάτω. Ἐγώ σᾶς εἶπα ὅμως ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτό πιστεύει· πιστεύει στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Καί ὅταν λέμε ἡ Ἐκκλησία πιστεύει στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἐννοοῦμε πῶς πιστεύει ὅτι θά σωθοῦν τά παιδιά αὐτά. Ὅπωςδήποτε! Τό πιστεύουμε αὐτό! Ἀλλά ἄλλο ἢ εὐθύνη ἑνός παιδιοῦ πού πεθαίνει, καί οἱ γονεῖς δέν τό βάπτισαν ἐγκαίρως, ἐπειδή περίμεναν τόν κουμπάρο ἀπό τήν Ἀμερική νά ἔρθει νά τό βαφτίσει, ὅταν θά ἔπαιρνε τήν ἄδειά του, νά ῥθοῦνε νά φᾶνε καί τό ἄρνι στό σπίτι τους... καί τά λοιπά! Καί κλείνουμε ὅλη τήν ὑπόθεση ἑνός Μυστηρίου, πού θά γίνει τό παιδί μας Χριστιανός, τήν κλείνουμε σ' ἕνα κοσμικό γεγονός, πού θά ῥθει ὁ κουμπάρος καί θά διασκεδάσουμε καί θά φᾶμε καί θά πιοῦμε καί λοιπά καί λοιπά. Εἶναι φοβερό πρᾶγμα αὐτό. Τότε νομίζω ἡ εὐθύνη τῶν γονέων εἶναι πάρα πολύ μεγάλη. Καί ἔχουν ἁμαρτία οἱ γονεῖς ἀπέναντι στόν Θεό γιά ἕνα τέτοιο ἀποτέλεσμα. Αὐτά.

15. Μία ἄλλη ἀπορία λέει: *«Πῶς θά κρίνει ὁ Θεός τά παιδιά πού πεθαίνουν πρὶν γεννηθοῦν, καί τά ὁποῖα βαρύνονται μόνο ἀπό τό προπατορικό ἁμάρτημα, ἀλλά δέν τούς δίνεται ἡ δυνατότητα νά βαπτισθοῦν;»* .

Μάλιστα. Παιδιά, δέν εἶναι μόνο τό θέμα τῆς ἐκτρώσεως εἶναι καί τό θέμα μιᾶς ἀποβολῆς τοῦ ἐμβρύου, θά λέγαμε, ἀπό ποικίλες αἰτίες. Πάντως ἀπό τήν στιγμή πού γίνεται ἡ σύλληψη, ἔχουμε πλήρη ἄνθρωπο. Ξέρετε στή Βοτανολογία τί λέμε *μάτια* –τή λέξη τήν βάζω ἐντός εἰσαγωγικῶν. Σέ μία ροδακινιά, σέ μία ἀμυγδαλιά, ξέρω ἄγώ, τήν Ἀνοιξη βλέπουμε νά ὑπάρχουν *μάτια*. Τί εἶναι αὐτά; Κάτι σάν μπουμπουκάκια ἐπάνω στά κλαδιά τῶν δένδρων. Αὐτά τά μπου-

μπουκάκια, ἄλλα μὲν θὰ βγάλουν φύλλα, ἄλλα δὲ λουλούδια. Ἐκεῖ, σ' αὐτό τό μπουμπουκάκι, εἶναι ὀλόκληρο τό μελλοντικό δένδρο· δηλαδή τό ἄνθος, ὁ καρπός καί τό μελλοντικό δένδρο. Ἐκεῖ εἶναι. Ἀπλῶς δέν ξετυλίχτηκε ἀκόμα. Ὅταν ξετυλιχθεῖ, ὅταν ἀναπτυχθεῖ, θὰ ἔχουμε αὐτό πού θὰ ἔχουμε. Ἔτσι κι ἐδῶ, μέ τήν σύλληψη ἔχουμε τόν πλήρη ἄνθρωπο. Αὐτό δέν πρέπει ποτέ νά τό ξεχνᾶμε. Ὑπάρχουν διάφορες θεωρίες πού προσπαθοῦν αὐτό νά τό καταστρατηγήσουν. Ὅχι· εἶναι πλήρης ἄνθρωπος! Μόνο πού δέν ξεδιπλώθηκε ἀκόμη. Ἔτσι, ἂν γιά κάποιον λόγο ἀποβληθεῖ αὐτός ὁ ἄνθρωπος ἀπό τόν ὀργανισμό τῆς μητέρας, τότε ἡ ἐρώτηση: *«Ἀφοῦ εἶναι πλήρης ἄνθρωπος, θὰ σωθεῖ; Δέν πρόλαβε νά βαπτισθεῖ. Πῶς θὰ γίνει;»*. Βέβαια πιστεύουμε καί ξέρουμε ὅτι ὅποιος δέν βαπτισθεῖ δέν μπαίνει στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ· ἀλλά ἡ οἰκονομία τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, δέν θὰ ἀφήσει καί αὐτά τά παιδιά, πού δέν μπόρεσαν νά γεννηθοῦν, πού δέν πρόλαβαν νά γεννηθοῦν, δέν θὰ τά ἀφήσει νά χαθοῦν· καί συνεπῶς καί αὐτά θὰ σωθοῦν. Αὐτά θὰ εἶχα νά πῶ καί γι' αὐτή τήν ἀπορία.

16. Ἐρώτηση: «*Ποιά εἶναι ἡ κατάσταση τῶν ἐμβρύων, πού προέρχονται ἀπό ἔκτρωση ἢ καί ἀπό ἀποβολή;*». Μάλιστα μία παρεμφερῆς λέει: «*Καί θά δοῦμε τά παιδιά πού ἐμεῖς τά σκοτώσαμε, θά τά δοῦμε ἐκεῖ;... Καί τά παιδιά αὐτά θά μᾶς κατηγοροῦν;...*».

Εἶναι ἔτσι διατυπωμένη ἡ ἀπορία· πού δείχνει τήν ἀγωνία ἐκείνης τῆς μητέρας, ἢ καί τοῦ πατέρα ἀκόμη, γιατί ὡς ἐπί τό πλεῖστον ὑπάρχει συμφωνία στό θέμα αὐτό, γιά τήν ἔκτρωση –ὡς ἐπί τό πλεῖστον· ὄχι πάντοτε– πού δείχνει ὅτι θά ἦταν προτιμότερο ἕνα παιδί νά εἶχε γεννηθεῖ, παρά τήν ἀγωνία ἐκείνη τήν ὁποία δοκιμάζουν οἱ γονεῖς μπροστά σ' αὐτό τό ἀμάρτημα, τό ὁποῖο βεβαίως εἶναι πάρα πολύ μεγάλο καί πάρα πολύ σοβαρό. Λοιπόν, νά ἀπαντήσουμε.

Κατ' ἀρχάς θά ἴθελα νά πῶ γιά τό θέμα τῆς ἀποβολῆς. Ξέρετε, ἄλλο ἔκτρωση, ἄλλο ἀποβολή. Ἡ ἀποβολή εἶναι θά λέγαμε ἡ ἀκούσια ἀποβολή τοῦ ἐμβρύου, ἢ μή θεληματική. Οἱ αἰτίες εἶναι πολλές. Ἄν μία γυναίκα ἀποβάλλει τό ἔμβρυο γιατί στάθηκε ἀπρόσεκτη, ἔκανε δουλειές, σήκωνε βάρη ἢ ὅ,τι ἄλλο, τότε ἀναμφισβήτητα ἔχει εὐθύνη. Βεβαίως ἔχει εὐθύνη. Ἔστω καί ἂν εἶναι ἀκούσιος φονιάς, εἶναι φονιάς, ἔχει εὐθύνη, διότι δέν πρόσεξε. Ἔχουμε ὁμως καί ἄλλες περιπτώσεις ἀποβολῆς, ἄλλες αἰτίες, πού ἢ γυναίκα βεβαίως δέν φέρει εὐθύνη· ὅταν ἐπί παραδείγματι ὑπάρχει ἡ περίπτωση Ρέζους, δηλαδή ὁμάδος αἵματος, ἢ ἄλλες περιπτώσεις πού δέν μπορεῖ τό ἔμβρυο νά συγκρατηθεῖ, δέν συγκρατεῖται. Ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι ἐδῶ δέν ὑπάρχει εὐθύνη στήν γυναίκα. Ἄμα τήν βλέπετε τήν ταλαίπωρη αὐτή μάνα νά κάθεται ἐννέα μῆνες στό κρεβάτι, δηλαδή ἀμέσως μετά τήν σύλληψη, νά πρέπει νά μένει ἐκεῖ γιά νά μήν πάθει τίποτα τό ἔμβρυο,

γιά νά μπορέσει τελικά νά γεννηθεῖ τό παιδί. Γι' αὐτό τά παιδιά ὅταν βασανίζουν τούς γονεῖς τους ἔχουν πολύ μεγάλη εὐθύνη ἀπέναντι στόν Θεό· γιατί μία μάνα καί ἕνας πατέρας, προπαντός μία μάνα, δέν περνᾶνε λίγα γιά νά μεγαλώσουν ἕνα παιδί! Ἡ μία γυναίκα, ξέρω ἄγώ, νά κάνει θεραπεία εἰδική, γιά νά μπορέσει νά φέρει εἰς πέρας ἕναν τοκετό, καί πολλές φορές νά μὴν τά καταφέρνει. Ἐδῶ, ἂν ὑποθεθεῖ ὅτι τό ἔμβρυο ἀποβάλλεται, μποροῦμε νά ἀποδώσουμε εὐθύνη; Ἀναμφισβήτητα ὄχι. Θά ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἀδικία νά ἀποδώσει κανεὶς εὐθύνη σέ μία τέτοια περίπτωση.

Ἀλλά ἡ καθ' αὐτό ἀπορία ἀναφέρεται στό ποιά εἶναι ἡ κατάσταση τῶν ἐμβρύων πού ἀκόμη δέν ἔχουν γεννηθεῖ, καί προέρχονται ἀπό ἔκτρωση ἢ καί ἀπό ἀποβολή. Εἴτε συνέβη τό ἕνα εἴτε τό ἄλλο, θά λέγαμε μέ σιγουριά ὅτι τά παιδιά αὐτά δέν βρίσκονται στόν Ἄδη. Καί τό λέω αὐτό διότι δέν μπόρεσαν νά βαπτισθοῦν. Δέν ἐξετάζουμε τήν περίπτωση τῶν παιδιῶν πού γεννήθηκαν καί βαπτίσθηκαν, διότι ἐκεῖ δέν ὑπάρχει θέμα· τό ἐρώτημα καί ἡ ἀπορία ἐδῶ εἶναι γιά τά παιδιά πού δέν πρόλαβαν νά βαπτισθοῦν. Ἀλλά πῶς νά βαπτισθοῦν, ἀφοῦ συνέβη ἡ ἔκτρωση;... Τά παιδιά αὐτά λοιπόν δέν βρίσκονται στόν Ἄδη· εἶναι στόν Παράδεισο....

Γεγονός πάντως εἶναι ὅτι μετά Χριστόν τά νήπια αὐτά, ἢ καλλύτερα τά ἔμβρυα αὐτά, τά ὅποια δέν ἔτυχαν Βαπτίσεως, δέν θά ἀποκλειστοῦν ἀπό τή σωτηρία· εἶναι λοιπόν στόν Παράδεισο. Ὄταν θά γίνει ἡ ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, τότε θά ἔχουνε πλήρη θά λέγαμε ἀνάπτυξη, ὅπως ὅλοι μας. Σᾶς τό ἄχω κι ἄλλοτε πεῖ αὐτό. Δηλαδή δέν θά εἶναι ἑκατό χρονῶν γιατί πέθανε ἑκατό χρονῶν, δέν θά εἶναι δηλαδή μέ τήν σωματική

κατάσταση τῶν ἑκατό χρονῶν –θά ἔτανε περίεργο αὐτό– ἢ ἀκόμη δέν θά εἶναι ἄρρωστος ἢ κουτσός ἢ μονόφθαλμος ἢ τυφλός ἢ... Δέν θά ὑπάρχουν αὐτές οἱ περιπτώσεις, οὔτε ἄν εἶναι ἔμβρυο θά εἶναι ἔμβρυο καί θά ἔναι πάλι νήπιο ἢ ὅ,τι ἄλλο· ὄχι. Σᾶς ἔχω πεῖ ὅτι ἔνα πολύ ὠραῖο τροπάριο τό ἐκφράζει αὐτό –εἶναι τῆς ἑβδομάδος τῶν Ἀπόκρεω– πού λέει ὅτι ὅλοι θά ἔχουμε τήν ἴδια ἡλικία, τήν ἡλικία τοῦ Χριστοῦ, τῶν τριάντα τριῶν ἔτῶν, πού εἶναι μία ἡλικία ὠριμότητος²⁷.

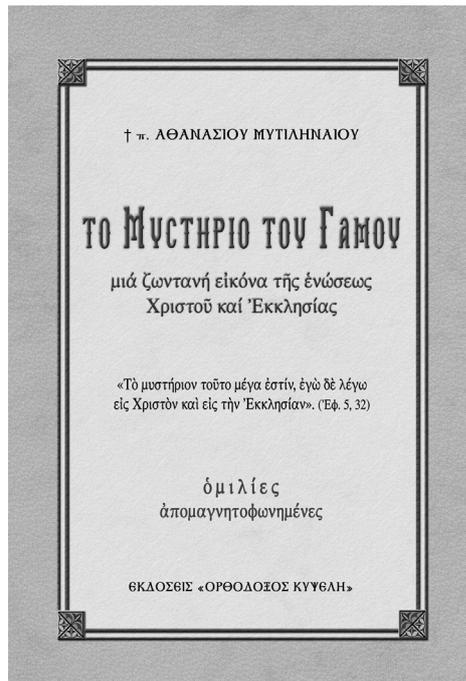
Ἔτσι τά παιδιὰ αὐτά τελικά δέν χάνονται. Ὅχι, δέν χάνονται!...

Ἀκόμα, συνεχίζει ἡ ἀπορία, «Πῶς μποροῦν νά συγχωρηθοῦν οἱ γονεῖς πού φόνευσαν τά παιδιὰ τους;».

Μά, ἀγαπητοί μου, μέ τήν μετάνοια. Δέν ἔχουν παρά νά μετανοήσουν καί νά παρακαλοῦν πάντα τόν Θεό νά τοῦς συγχωρήσει. Νά μετανοήσουν, νά ἐξομολογηθοῦν. Καί πάντα νά παρακαλοῦν, ἄς ἔγινε ἡ Ἐξομολόγηση, ὄχι μόνο γιά τήν περίπτωση μιᾶς ἐκτρώσεως, ἀλλά καί γιά τά ἄλλα ἁμαρτήματά μας. Προσέξτε: καί γιά τά ἄλλα ἁμαρτήματά μας, πέραν τῆς Ἐξομολογήσεως, πού βεβαίως τά συγχωρεῖ ὁ Θεός, ὀφείλουμε πάντοτε νά παρακαλοῦμε τόν Θεό νά μᾶς συγχωρεῖ, στήν προσευχή μας, καί πάντοτε νά ἔχουμε καρπόν

27. Κυριακή τῶν Ἀπόκρεω, στιχηρό τῶν Αἰνῶν. «Ἐννοῶ τήν ἡμέραν ἐκείνην καί τήν ὥραν, ὅταν μέλλωμεν πάντες, γυμνοί καί ὡς κατάκριτοι, τῷ ἀδεκάστῳ Κριτῇ παρίστασθαι· τότε σάλπιγξ ἠχήσει μέγα, καί τά θεμέλια τῆς γῆς σεισθήσονται, καί οἱ νεκροί ἐκ τῶν μνημάτων ἐξαναστήσονται, καί ἡλικία μία πάντες γενήσονται, καί πάντων τά κρυπτά φανερά παρίστανται ἐνώπιόν σου, καί κόψονται, καί κλαύσονται, καί εἰς τό πῦρ τό ἐξώτερον ἀπελεύσονται, οἱ μηδέποτε μετανοήσαντες, καί ἐν χαρᾷ καί ἀγαλλιάσει, ὁ τῶν Δικαίων κληῖρος, εἰσελεύσεται εἰς παστάδα οὐράνιον».

μετανοίας. Εἶναι ἐκεῖνο πού ἔλεγε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, «ποιήσατε οὖν καρπούς ἀξίους τῆς μετανοίας»²⁸, καί οἱ καρποὶ τῆς μετανοίας εἶναι: Ἦσουν φιλάργυρος; Τώρα νά κάνεις ἐλεημοσύνη. Ἦσουν βλάσφημος; Τώρα νά λές καλά λόγια καί νά δοξάζεις πάντα τόν Θεό. Ἦσουν θυμώδης; Τώρα νά εἶσαι πρᾶος. Αὐτοί εἶναι οἱ καρποὶ τῆς μετανοίας. Γι' αὐτό δέν εἶναι ἀρκετό νά ποῦμε μετανοῶ καί νά μένουμε ἀδιόρθωτοι, ἀλλά πρέπει νά ἔχουμε καί καρπὸν τῆς μετανοίας.

28. Λουκ. 3, 8.